

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Jegyzetek a nyomozásról s a nyomozók neveléséről általánosságban.

Irta: *Argay Ferencz* m. kir. csendőrsőhadnagy.

Sherlock Holmes, Conan Doyle zseniális, vesékgig-látó detektívje többnyire a legfesztelenebb könnyűséggel, néha csak hosszadalmas, de mindenkor érdekes és tagadhatatlanul észszerű nyomozással deríti fel a titokzatosságig szövevényes bűnesetek rejtelmait, felhajszolja és kézrekeríti a gonosztevők széles birodalmának előkelőségeit és mánt verhetetlen készségű művésze a nyomozásnak áll előttünk még akkor is, a midőn valamely rejtélyes eset kulcsát nem is képes megtalálni, a bűnöst nem is képes leleplezni, de legalább elevenen világít meg egy-egy érdekes, kideríthetetlen bonyodalmat.

Persze könnyű Sherlock Holmesnek. Ő csak Conan Doyle képzeletében él, az gondolja ki eljétől végig ez érdekes detektív-történeteket s azután a szemünk előtt visszafelé bonyolítja le a kész fonalat minél érdekfeszítőbben s úgy, hogy az olvasó egy kápráztatóan ügyes nyomozást lásson maga előtt megelevenedni. De olyan nyomozást — s ebben rejlik Conan Doyle utólérhetlen sikere — a mely a földön játszik, a melyről mindenki kész elhinni, hogy az a valóságban megtörtént vagy legalább megtörténhetett, mert történetei bár ki vannak színezve, nyomozásuk mégis tökéletesen reális. Ennek a realitásnak kedvéért azután a bős nem bír természetfeletti tudással, ellenben bármelyik novellát vizsgáljuk is, látni fogjuk, hogy Conan Doyle nemcsak érdekes, hanem követésre méltó detektivalakot teremtett, a kit a modern nyomozó legékesebb tehetségeivel, a modern kriminalisztikának legékesebb fegyvereivel ruházott fel.

Valamelyik novellában maga Conan Doyle részletezi, hogy minő ismeretekkel bír Holmes. Kifejtő, hogy mennyire torjed tudása a bölcselet, csillagászat, politika, növénytan, földtan, vegytan, ember- és boncztan s a bűntügyi irodalom terén. Nagyon csalódnánk azonban, ha azt hinnők, hogy a felsorolt ismeretekkel éri el eredményeit. Ezek csak elősegítik, könnyítik, gyorsítják munkáját, a szakértőt teszik nélkülözhetetvé, az utánjárást, a hosszadalmas puhatólást pótolják, mint például vegytani ismereteivel mérgezési eseteknél a vegyész, boncztani ismereteivel az orvost pótolja, földtani ismer-

rete segítségével minden utánjárás nélkül megállapítja, hogy valaki London mely részén fordult meg, az igazi detektív-képességek azok, a melyeket Conan Doyle nem említ:

a) elsőrendű szemlélő és felismerő képesség a cselekvés legcsekélyebb jelenségeinek feltalálására és

b) az a csudálatossal határos agytevékenység, a melylyel Holmes a talált adatokat rendezi, jelentőségüket felismeri s ezek alapján végkövetkeztetéseit felállítani képes.

Nyilvánvaló, hogy a gyakorlati szolgálatot teljesítő nyomozó-közegnek nincsen ily szerencsés helyzete. Nem egy író zsenialitása gondolja ki számára a bűneseteket, kezében tartva a megoldás módját is, hanem a közbiztonságot veszélyeztető kisebb és nagyobb gonosztevők s ezek nem sietnek minden lényeges körülményt a nyomozónak pontosan tudomására adni, nem juttatják jószámbukból kezére a bűnjeleket, nem küldenek utjába tanukat, még csak találmányosságot, léleményességet sem kölcsönöznek neki.

Mindezeket fáradtsággal, erőt és észet megfeszítve, szorgosan gyűjtve, mint a méh, fontolgatva, latolgatva magának a nyomozónak kell megtalálni s az ő ügyességgel s éleselmjűséggel párosult nyomozó-szimatjától függ sikerül-e ez s ha igen, még akkor is kérdés, eredményesen képes-e azokat felhasználni.

Ép úgy, mint az eredményt legtöbb esetben biztosítani fogja, ha a nyomozó a nyomozásra vonatkozó adatokat összegyűjteni s ezeket azután rendszeresen felhasználni tudja, ép úgy bizonyos az is, hogy legtöbb sikertelen nyomozás a jó nyomozó e két fő tulajdonságának tükröképére, a nyomozás e két fő hibájára vezethető vissza:

vagy nem volt tökéletes a bűnjelek, bűnyomok és tanubemondások gyűjtése,

vagy ezeket rendezni és felhasználni a nyomozó képes nem volt.

Az első hiba, ha a nyomozó szakismerettel és buzgalommal vezet be a nyomozást és — különösen, ha kellő gyakorlattal bír — könnyen elkerülhető. Oktatása a követendő eljárásnak sem ütközik nagyobb nehézségbe. Különösen a mi az általános eljárást illeti.

Fő a nyitott szem. Nem kell tulajdonképpen egyebet

Elő magyar vill. erőre berend. hangszerr-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-szállítója, az Oszkai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoszhi-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osás ári és királyi udvart szállító, a cs. és kir. közos hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerek-szállítója, az Oszkai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoszhi-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkalmasságot Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. Magyarorszag legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

tenni, mint meglátni és lelkiismeretes pontossággal összegyűjteni minden anyagot, a mely a helyszínen, annak közelében vagy az eset sajátossága által ajánlott módon felfalálható.

Igaz, hogy ezt akként teljesíteni, hogy a szerzett adatok már is a bizonyításra alkalmas szorosán összefüggő olyan láncot alkossanak, a melyben felesleges nem, csupán minden lényeges legyen felfalálható, nehez dolog, azonban első időben: az anyaggyűjtés alatt, erre figyelmet nem is kell fordítani; eljárásunk egyszerűbb lesz s hibát sem fogunk elkövetni, ha egyelőre a felesleges adatoknak elhagyását, az esettel összefüggőknek csoportosítását akkorára hagyjuk, a mikor az anyaggyűjtéssel már elkészültünk.

Az anyaggyűjtésnél való eljárásra nézve alaposan tájékoztat Hans Gross (Handbuch für den Untersuchungsrichter) és rendszere különösen a kezdő nyomozók módszeres oktatásánál előnyösen használható, ajánlván:

„Mint szivacsosul kell összegyűjteni az egyes cseppeket s a telített szivacs tartalmát csészébe kell facsarni, egyelőre nem tulajdonítva fontosságot annak, hogy az tiszta vagy iszapos folyadék.» Vagyis, ha minden adatot összeszedtünk, igaz ugyan, hogy sok felesleges is belevagyúlhatott gyűjteményünkbe, de az is bizonyos, hogy egy lényeges sem fog abból hiányozni. A felesleges bármikor elhagyható, lényeges pedig nem hiányozhatván, a nyomozás ily elemi hibánál fogva meg nem akadhat. Ennek az egyszerű szabálynak okszerű betartásával az anyagot mihamar tökéletesen gyűjteni képes lesz még a kezdő nyomozó is és durva hibát ritkán fog elkövetni. Sokkal nehezebb a nyomozás folytatása, a gyűjtött anyag rendezése, az azokból való következtetés és még nehezebb feladat a fiatal csendőrnek ez irányban való módszeres oktatása.

A kezdő vagy az értelmetlen nyomozó hiába gyűjtötte össze a legkésebben szóló adatokat is, nem képes azokat felhasználni, mert nem tudja azokat rendezni. Erre irányuló kísérletei, mert fogalma sincs senarról miképen induljon el: esütörtököt mondanak s ezután, ha elkedvetlenülve egyáltalán nem hagyja abba a nyomozást, rendszer nélkül, a cél és lehetőségre nem tekintve, kapkod bele a nyomozás szálaiba.

Az ilyen eljárásról, mint nyomozási módról, szólni sem lehet, ez a vaknak, a tehetetlennek tapogatózása s ha nagy ritkán ez a kapkodás eredményt is hozna, az nem a nyomozó érdeme, teljesen ráillik a közmondás: „Vak tyúk is talál szemet.»

Két nő egy ismerősük lakásán egy öket érdeklő fontos levelet kerestek. A levél bizonyára az egyik szobában volt elrejtve. Az egyik nő minden gondolkodás nélkül, szinte vakon a nekibuzdulástól fogott a levél kereséséhez, felhánt minden iratot, kibuzott s felturt minden fiókot, nem kímélte a ruhák zsebeit, kikutatott, felforgatott látszólag mindent, még a lakás többi részeibe is

elkalandozott, a bol pedig a levél nem is lehetett. Ime a rendszertelen nyomozó.

A másik nő leült a szoba közepén álló székre. Onnan szemügyre vette az egész szobát, annak minden zegézugát, butodarabját s gondolkozott, igyekezett magát beletalálni a levelet elrejtő gondolat-világába s következtetni, hova rejthette a levelet. Kutatása is gondolkozásról tanuskodik. A szobában egy több száz könyvvel megterhelt könyvvállvány állott. Egy pillanatig az ötlött eszébe, hogy valamely könyv két lapja kitűnő rejtkehely egy levél számára. Meg is mondta felfogását társnőjének. Ez neki akart esni a könyvvállványnak, könyvről-könyvre, lapról-lapra akarta kikutatni, hol rejtődzik a keresett levél.

A másik asszony két kérdéssel elintézi az egész könyvtárt.

— Van-e por a könyveken? — kérdi társától.

— Van — felelé az.

— Hiányzik-e valahol a porréteg?

— Sebol — hangzik a felelet.

A könyvek réges-régen nem voltak megbolygatva, a por bántatlanul lepte be azokat, azok közé semmit sem rejtettek.

Ime a gondolkodó, a rendszeres nyomozó.

E kis történet hosszu magyarázatnál is élénkebben illusztrálja, hogy a *a nyomozásnak lényeges alkateleme a gondolkodás*. Gondolkozva kell a nyomokból, a bűnjelökből, a tanubemondásokból, szóval a gyűjtött anyagból kiválogatni mindent, a mi lényeges, elhagyni a mi felesleges, ismét csak gondolkozva kell összeállítani a tényállást, vagyis mi, miképen és hogyan történt s azután azt, hogy ki volt a történeteknek előidézője. E célból tervet kell készíteni, a mely szerint azután az eredményt elérni megkíséreljük.

A kezdő nyomozónak rendszerint azt ajánlják, hogy egy fonalat keresson s ennek segélyével igyekezzék a célt megközelíteni.

Ez a módszer abból áll, hogy a nyomozó a rendelkezésre álló anyagból kiragad egy részt, a mely neki legteljesítősebb, legvalószínűbb, ezt követi azután olyan formán, mint midőn egy fonalat gombolyítunk.

Ez a módszer a megkezdett irányban tényleg rendszeres nyomozást fog képezni s ha minden esetben eredményt nem is fog nyújtani, ha minden esetnél előnyösen nem is alkalmazható, igen jó szolgálatot fog tenni, a midőn a megoldás csak egy irányban feket, vagy a gyanu csak egy egyén ellen irányulhat. Vezetet ez a módszer bármely más esetben is eredményre, feltéve, hogy a nyomozó véletlenül a sok lehetőség közül, épen a helyes irányban indult el s a helyes utat későbbben is megtartja, míg célhoz nem ér. De ha a nyomozó véletlenül nem a helyes irányban indult el, akkor zsákutczába jut és vissza kell térni a kiindulási ponthoz s újból bevezetni a nyomozást s kérdés, még ha a kése-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

delemből káros következmények nem is keletkeztek, sikerül-e ez alkalommal az igaz utat megtalálni?

Sokkal ezélszerűbb már csak azért is, mert oktatása könnyebb, de különösen azért, mert a megoldáshoz biztosabb alapot nyújt az a módszer, a midőn a nyomozó az adatgyűjtés nyújtotta teljes képet tartja szem előtt, nem egy irányban indul el s legyen bár ez a legszembe-tűnőbb vagy legvalószínűbb, hanem kiindulásakor valamennyi megoldási irányt lehetőknek tartva nyomoz akként, hogy lépésről-lépésre csak azokat a megoldási irányokat hagyja el fokozatosan, a melyeknek lehetetlen voltáról meggyőződést szerzett.

Tehát, ha valamely nyomozásnál az *a, b, c, d* irányban remélhető a megoldás, nem szabad a *b, c, d* megoldási lehetőség rovására egyedül az *a* megoldási lehetőséget követni, remélve, hogy tévedés esetén bármilyen más irányban ugyanis folytatható a nyomozás, hanem valamennyi lehetőséget szem előtt kell tartani, a mig ki nem derül, hogy a *b, c, d* irányban a megoldás nem fekszik s csupán az *a* irány nyújtja az eredményt.

Hasonlítani fog ez az eljárás a körvadászathoz, midőn a vadászok és hajtók mindinkább szűkülő körbe szorítják a vadat.

Első pillantásra talán nehézkesnek, késedelmet hozónak fog feltűnni ez a rendszer, de ha meggondoljuk, hogy ép úgy, mint a hálóval való halászásnál annak kiemelésekor a víz nyomban gyors folyással hagyja el azt, itt is már az első lépéseknél a lehetőségek egész sorát ki fogjuk küszöbölhetni; nem lesz kétségtelen előttünk: a késedelem ahhoz képest, mintha valamely egy irányban folytatott nyomozást újból s újból kell bevezetni, nem lesz lényeges s főleg nem kárbavesztett.

Ezt a rendszert egy-két megtörtént példa nyomán be fogom mutatni.

Egy alföldi község nagykorcsmájában földmives bált rendeztek. Ott van ilyenkor minden parasztlány, parasztlány és a mulatságon nem csak bor és sör, hanem legtöbb esetben vér is folyik. Tudják ezt nagyon jól a hatóságok is és megtesznek mindent a vérengzések megelőzésére: állandó rendőri felügyeletet tartatnak, fegyverül alkalmas tárgyak elvételnek, sőt a csendőrség is ellenőrzi ezeket a kétes értékű mulatságokat.

Ez a multság is szakasztott párja volt a többi alföldi parasztbálnak. Táncz, részeg ember, betört fej volt elég.

Történt azonban valami különös is.

Réggel három óra felé, a mikor már valamennyire virradni kezdett, a korcsmaudvarról néhány síheder azzal a hirrel futott be a korcsmában ügyeletet tartó községi rendőrhöz, hogy egy ember fekszik az udvaron holtan.

A községi rendőr elsőbb is megakadályozta, hogy a bál népe az udvarra rohanjon, csendörökért s orvosért

küldött, azután kiment az udvarra s mert egyebet nem tehetett, saját szemével is meggyőződést szerzett arról, hogy a ki ott fekszik, az tényleg hulla.

A helyi őrök egy járőre mihamar megérkezett. Nem akarom részletezni a helyezini szemle, a tanukikérdések stb. lefolyását, hanem ezek csupasz eredményére térek át.

A legény személyazonosságát megállapították: szegény árvagyerek volt. Pár koronája a pénztárczájában, olcsó órája ezüstlánczon zsebében. Koponyáján hátul bőrt és csontot zúzott seb tátongott. Előidőző eszköz: egy dorongfa, mely mellette feküdt s az udvaron álló tűzifarakásból volt véve. A dorong egyik végén vérnyomok s néhány hajszál; nyilvánvalóan sértettől származtak. Az udvar talaja kissé nedves, azon sok lábnyomot találtak, azokból következtetést vonni nem lehetett. Az udvar a bál tartamára kívülről megközelíthető nem volt, mert kapuja be volt zárva. Az udvar kerítésének egy helyén pontosan meg lehetett állapítani, hogy ott valaki kimászott, sáros lábnyom maradt vissza. E lépések nyomát azonban a kerítésen kívül követni nem lehetett, mert azok a téglázott járdán elveszték.

Úgy-e bár szegényes eredmény? S az nap a tettes mégis kézre volt kerítve.

Hogy itt mi történt, azt könnyű volt megállapítani, más kérdés az, hogy ki követte el a cselekményt; a következtetések gondolatmenete ez volt:

A cselekmény rövid idővel annak felfedezése előtt követtetett el, tehát azt bárki elkövethette, a ki ebben az időben a korcsmában jelen volt.

Szélesebb körből azért nem kellett kiindulni s például azt feltételezni, hogy valaki az utcáról hatolt a korcsmaudvarra, mert ez el volt zárva, a kerítésen pedig hemászás nyomát nem találták, így tehát első feltevés-ként, mint legszélesebb kört, a mely a tettest feltétlenül magába foglalja, az előbbi tételt kellett elfogadni.

Ez azonban igen tág kör, a melybe nagyon sok egyén tartozott. Ezt szűkíteni kellett. Annak megállapítása, hogy az áldozattól semmit sem vittek el, halálával senkire haszon nem háramlott, nagyban előre vitte az ügyet s annak feltevését engedte meg, hogy a cselekmény rúgója haszonlesés nem lehetett, annak indítókat bosszu, harag, féltékenység vagy más hasonló érzésből fakadónak kellett feltételezni. Ezzel a feltételezéssel egy szűkebb, mondhatnám igen szűk körre értek, a hol már egyénnel lehetett volna dolgozni, s eredményt még akkor is elérni, ha egyéb támpont nem állott volna rendelkezésre és egyenként, külön-külön minden számbajöhetővel kellett volna a nyomozást folytatni. Jelen esetben azonban, bármennyire mostoha volt is az adatgyűjtés eredménye, még egy támpont állott rendelkezésre, t. i. a tettes a cselekmény elkövetése után a kerítésen átmászva távozott s így a cselekmény fel-

középért v. részletfizetésre legjutányosabb áron

EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8. SZ.

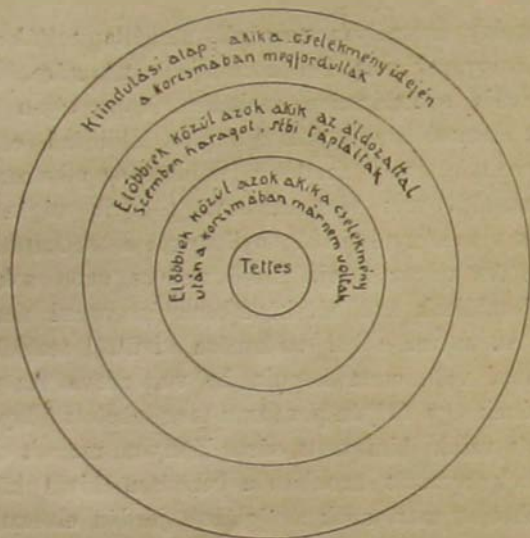
13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

BUTOR

fedezése után már a korcsmában nem volt. Ez úgy-
szólván határozottan megjelölte személyét s a helyszi-
néről csak lakására kellett menni. Az érkező csendőrö-
ket azzal fogadta: »Értem jöttek? Itt vagyok.»

Oktatás céljából a lefolyt nyomozás szemléltetően
következő egyszerű ábrával mutatható be:

Természetesen más esetben hosszadalmas eljárásra, levezetésre lesz szükség, talán még ennyi támpontra sem fog találni a nyomozó, avagy az adatok halmaza miatt nem sikerül könnyen áttekinteni a helyzetet, ily körülmények között hosszadalmasabb és bonyolultabb lesz a következtetés, más esetben persze még rövidebb uton juthat eredményre a nyomozó, különösen akkor, ha a tettes személyére vonatkozó tárgyi bizonyítékok képesek találni, továbbá, ha tökéletesen ismerős a viszonyokkal, a helyi szokásokkal, azokkal az egyénekkal a kik őt érdekelhetik, ezek működési módjával, stb.

Egy bácskai szállási örskörletben lakó jómódu földművesgazda egy éjjel, szállása udvaráról jövő bizonytalan zajra felébredt s mert kutyáját sem hallotta ugatni, kiment az udvarra, néhány riasztó lövést tett s erre egy egyént látott elfutni csirkeóljától, de a sötétség miatt a futónak csak körvonalait láthatta. Reggel a baromfiól előtt egy zsákot, abban egy megfojtott csirkét talált. A zsák nem volt tulajdona, P. A. betűkkel volt jelezve s idegen anyaggal foltozva — a csirkében sajátját ismerte fel.

Az esetről értesítette a csendőrséget s a nyomozás megindult. Újabb adatokat a nyomozó járőr nem talált.

A szállás nem feküdt lényegesebb közlekedési ut mentén, a baromfiól nem épült az ut mellett, de az is, hogy a cselekmény éjjel történt s a tettes zsákot hordott magával, arra mutatott, hogy alkalmi tolvajláról szó sincsen, azért pedig, mert a tolvaj gyalogszerrel jött a helyszínére, joggal fel lehetett tételezni, hogy

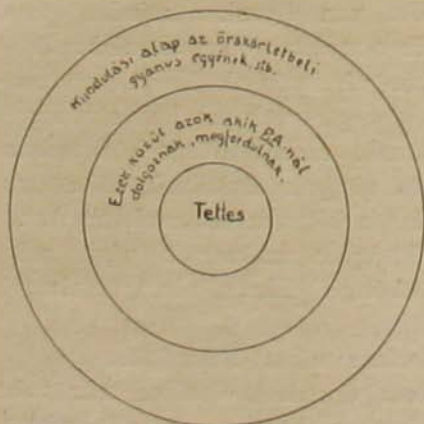
örskörletbeli egyén, végül abból, hogy a kutya nem ugatott — mert a szálláson járatos oly egyén, a ki csirketolvajlással gyanusítható lett volna, káros bemondása szerint nem volt — nem helytelenül folyt a feltevés, hogy a tolvajpraktikákkal ismerős egyén, tehát összegezve: örskörletbeli gyanus egyén, szokásos baromfitolvaj vagy hasonló szokásos büntettes lehetett csupán a tettes.

Ezeket a járőr ismerte; eredményt lehetett volna elérni úgy is, hogy egyenként vezeti velük szemben a nyomozást, azonban a feladat rendszeres megoldása önként kínálkozott: a lehetőségek körét szűkíteni lehetett. Ugyanis rendelkezésre állott egy tárgyi bizonyíték is, a jelezett zsák.

Erről az volt a valószínű feltevés, hogy az eredetileg nem lehetett a tettes tulajdona; tolvaj jelezett zsákkal, ha az az övé, lopni nem megy; az másé kellett, hogy legyen s valószínűleg lopott jószág lehetett. Zsákot azonban külön nem lopnak, azt alkalmilag viszi el az enyveskező cseléd, munkás onnan, a hol dolgozik, megfordul.

A zsák tulajdonosát kinyomozni nem volt nehéz, a szállási emberek jól ismerik egymást, gyakran egymás holmiját is. A zsák tulajdonosa alapos felvilágosítást adhatott azokról, a kik nála dolgozni, megfordulni szoktak. Egy munkásáról kitűnt, hogy az az örskörletbeli gyanus egyének közé tartozik s erre azután — a vele szemben lefolytatott nyomozás után — rá is bizonyult a cselekmény. Nem csak önbeismerés folytán, hanem azért is, mert a zsák foltjához hasonló szövetet sikerült lakásán feltalálni.

A nyomozás ez esetben igen szűk körben mozgott, de ez csak azért volt lehetséges, mert a nyomozó tökéletes személyi ismerettel rendelkezett. A követett eljárás szemléltetőleg következő:

Még egyet. Ez az eljárás a nyomozást könnyíteni, a cél elérését biztosítani fogja ugyan, de csak az esetben, ha az alap, a melyből elindulunk, oly tág, hogy abban a tettes biztosan befoglaltatik, a kiindulási kör

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Cselekvő havi részletfizetésre.

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Walther Győző járásőrmester feldisztése.

a szerzett adatokon és szilárdan alapul, végül következtetéseink nem álkövetkeztetések, nincsenek erőltetve és szigorú vizsgálat mellett is megállják helyüket.

Ha ezt szem előtt tartjuk, nyomozásunk nehéz, testi és lelki erőt igénybe vevő lesz ugyan, de az eredmény elérésére módszeres eszközt képez és még azt az előnyt is magában rejti, hogy a bűnperben bizonyítékul fog szolgálni gyanúsított bűnösségének igazolására még oly esetekben is a midőn kevés tárgyi bizonyíték áll rendelkezésre s a bűnös tagadásban van.

A régi Kalifornia.

Az amerikai Egyesült-Államok egyik része sem bővelkedik több természeti szépségben és történeti emléken, mint az Alta-Kaliforniának nevezett földdarab, a mely Szanta-Barbaránál kezdődik és Szan-Diegon át húzódik le Mexikó északi határáig. A Csendes-Oceán tengerpartja eme részének, valamint a tengerből kiemelkedve rájuk tekintő Kormado-szigetcsoporthoz lakói a négy évszak fogalmát nem ismerik. Örökös tavasz terül el rajtuk és fölöttük. Az egész esztendőben ritkán száll 60 Fahrenheit-fok alá és még [ritkábban 90 Fahrenheit-fok fölé a hőmérséklet.

E tengerpart közelében találkozik ugyanis össze két, ellentétes irányból jövő hideg és meleg tenger-áramlat, melynek állandóan egyforma hőmérséklete biztosítja az egész vidék klímájának egyformaságát. Tele is van a tengerpart az év minden részében fürdővendégekkel, a kiket nemcsak a jótékony hatású tengervíz üdít föl, de megfrissíti testüket a buja, zöld tropikus természet szem-szívet gyönyörködtető panorámája is, a melytől mindenfelől körülveszi. A narancs- és citrom-erdők, banán- és palma-fák, a színek minden árnyalatát képviselő virágok, a fölöttük repdeső kolibrik, a bámulatatos nagyságú és színpompájú pillangók Alta Kaliforniát a világ egyik legszebb részévé teszik.

Mint tudjuk, az Egyesült-Államoknak ezt a részét népesítették be legelőször a fehér emberek. Voltaképpen innen indult ki s itt ért el leggyorsabb és legszebb eredményt az indiánusok megtérítése és civilizálása. Már a tizenhatodik század végén több francziskánus barát telepedett meg Kaliforniában, a kik hősi lélekre valló buzgalommal fogtak a fehér emberek ellen a spanyol kalandorok szégyenletes cselekedetei miatt balálos boszut esküdtött indiánusok kibékítéséhez. Már előbb is jártak Kalifornia déli partjain jezsuita és dominikánus hittérítők, de mivel ők rendszeren a spanyol fegyveres csapatokkal együtt indultak az indiánusok közé, ez utóbbiak őket is ép úgy gyűlölték, mint a spanyol falmá-kat.

Az első francziskánus bittérítő csapatot páter Serra Juniszerus rendfőnök vezette Kaliforniába. Szan-Diego partján kötött ki a tizenöt szerzetes hajója. Maguk láttak az építéshez és 1769-ben Szan-Diego határában le-tették az első katolikus templom alapkövét. Miután a templomot a következő évben Isten szolgálatának átad-ták, kisebb csapatokra oszolva, bebatoltak a rengetegbe, az indiánusok közé. Fegyvertelenül mentek közéjük. Eleinte nagy bizalmatlansággal fogadták őket is a rézbőrűek. De mikor látták, hogy ezek a fehér emberek a helyett, hogy aranyukat követelnék, betegeiket gyógyít-ják, a helyett, hogy rablánczra vernék őket, nem üznek ki senkit sátraikból, hanem inkább megmutatják, mint kell még állandóbb, még kényelmesebb lakóhelyet épí-teni s megtanítják őket miként kell a földet megmű-velni, hogy ne kelljen az erdőben csatangolni, vadállá-tokkal s egymással viaskodni és folytonos rablókalan-dokra fegyverkezni az élelemért: lassan-lassan eloszlott a bizalmatlanságuk. És szívesen hallgatták a szelidlekű, velük csak jót tévő fehér emberek szavát, a kik az igazi Nagy Szellemről beszéltek nekik, a ki előtt egy-forma a fehér és a rézbőrű ember. Százával, ezrével tér-tek át az indiánusok. Köszönettel fogadták a kezükbe nyomott csákányt, ásót és kapát. Szétszedték sátorfal-vaikat és hozzáálltak szilárd lakóház építéséhez. Feltör-ték a műveletlen földet s néhány évtized alatt csupa virágzó, buján termő farmmal lett tele Dél-Kalifornia. Teljes lett a béke a benszülőttek és hódítók között. És ámbár hatalmas, nagy és erős indiánus-törzsek éltek s élnek ma is Alta-Kaliforniában, ezek nyugalmát vajmi csekély mértékben zavarták meg az ország többi részé-ben oly soká és oly nagy vérontás közben folyt indiánus-háborúk.

A virágzó indiánus falvak közül, melyek számos ké-sőbbi városnak szolgáltak alapjául, egymásután épültek föl a francziskánus kolostorok, melyekben számos in-diánus ifjú nyert oktatást, a kik közül sokan teljes kiképeztetést nyerve, mint áldozó papok indultak vissza népük közé, hogy betetőzzék a spanyol bittérítők mun-káját. Serra és társai fáradozásának köszönheti létét Szan-Aubnia és Monteroy is. Ezek váltak Szan-Diego-val együtt az akkori Kalifornia civilizálásának közép-pontjává. Még ma is megvannak a hatalmas malomnak romjai, melyet Serra buzdítására egy Nolberto nevű indiá-nus épített. S a Monteroyba ránduló turisták nem mu-lasztják el azt a szabad térségen lévő, az elmúlt sok esztendőből megviselt, kopott kőkeresztet megtekinteni, melyet Serra az első megtért indiánus keresztelésének emlékére állított, úgyszintén azt az ócska viskót, mely-ben az első megkeresztelték közül való öreg indiánus évtizedeken át remeteként éldegélt s a száz évet túl-haladva tért örök nyugalomra.

Szan-Francziszko és Szanta-Klara földjén is Serra tette az első kapavágást. A világ egy részében sem sikerült két, testszinre, alkatra, szokásra, nyelvre és vér-mérsékletre annyira különböző fajt, mint a kaukázusi és indiánus, teljesen összebekíteni, mondhatnánk össze-olvasztani. Kaliforniában és néhány évtized leforgása alatt megtörtént, a mi teljesen Serra bölcs, előrelátó, okos munkájának a következménye. Serra 1784-ben halt meg. Majdnem egész Kalifornia indiánusai megjelentek a temetésén és sirja még ma is búcsújáró helye a rézbőrűeknek.

A városok és falvak fejlődését a folyók, tavak, hegy-ségek szabályozzák. Több olyan községnek, melyet Serra és társai alapítottak, ma már nincs nyoma Kalifornia tér-

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszet gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-kürt 50.

legutányosabban beszerezhetők összes betegápolási tár-gyak, kötszerek, fecskén. 6k. m. kir. szab. Polgár-főle sérvkötők, gummiherányák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld, az üzletvezetőség, csak meg-adni, mely tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
lelkidőse esetén
10% Arkadviz-
mény a Csendőrsé-
gi Lapok olvasóinak.

Katonák ski-gyakorlatai a Tatrában.

képén. A szerzetesek is elhagyták az őserdők közé ékelt klastroimaikat és bevonultak a nagyvárosokba. A falvak, a kolostorok s az összeomlott tempomok romjai azonban ma is megvannak Kaliforniában. S a nyugati tengerpart régi es épületeivel, templom- és kolostorromjaival a Rajna vadregényes látványosságával vetekszik. A romok között azonban a természet az örökös tavasz színeiben pompázik s mellettük egymással vetekedve épülnek föl az Egyesült-Államok legszebb városai.

* * *

Az ételmérgezésekről.

(Vége.)

Hogy az ételmérgezések milyen lefolyásuak lesznek, az nemcsak a szervezetbe jutott mérég mennyiségétől és minőségétől s a mérgezett egyén érzékenységétől függ, de jórészt attól is, hogy milyen hamar részesül a mérgezett orvosi segélyben.

Mint minden mérgezés esetében, úgy itt is a legelső feladat lesz a mérges anyag eltávolítása a szervezetből. A hányás és hasmenés már magában véve is elősegíti a gyomorban, illetőleg a bélben levő mérges ételmaradékok eltávolítását. Szükség esetén a hánytatás és hasajtószer alkalmazása lesz a legfontosabb teendője az orvosnak is. Még biztosabban célzott ér az orvos a gyomor kimosásával és bélbeöntésekkel. A bélbe jutott mérgek hatását orvosszerek beadásával csökkenteni vagy megszüntetni nem sikerül. Annál kevésbé, mert mire a mérgezés tünetei beköszöntöttek és az orvosi segélyt igénybe veszik, addigra a mérég jó része már régen felszívódott, a vér széthordta az egész szervezetben s az orvos is rendszerint csak arra szorítkozhatik, hogy a mérgezés legkellemetlenebb s az életet fenyegető tüneteit enyhítse, különösen pedig a szív működését erősítse, a lélekzést javítsa s a test elgyengülését megakadályozza. De bizony sajnos, olyan erőhatású mérgek szerepelnek az ételmérgezésekben, hogy sokszor lehetetlen a beteg életet megmenteni.

Annál fontosabb feladat vár reánk az ételmérgezések lehető megelőzésében.

Abból, a mit a mérgek keletkezéséről az ételekben fentebb elmondottunk, könnyen megérthető, hogy első sorban arra kell törekednünk, hogy azok a veszedelmes mérgező baktériumok be se juthassanak s ne tenyészhessenek az élelmiszerekben és másodsorban, hogy a gyanus vagy romlott élelmiszereket felismerjük és kerüljük.

A baktériumok annyira elterjedtek mindenfelé, hogy azok bejutását az élelmiszerekbe vagy a kész ételekbe biztosan megakadályozni nem is lehetséges. Annyi bizonyos, hogy minél nagyobb gondot fordítanak az élelmiszerek eltartásában, az ételek és konzervek készítésében a tisztaságra; annál valószínűbb, hogy az említett baktériumok sem jutnak belé. A kolbászfélék s általában a füstölt hentesárúk készítése és füstölése igen nagy gondosságot igényel. A füstöléskor a hús vagy kolbász — előbb a felületén, utóbb a belső részein is — többé-kevésbé kiszárad s a füst gáznemű alkotórészei is átjárják. Utóbbiaknak elég erős baktériumölő hatásuk is van; a kiszáradás pedig szintén nem kedvez a baktériumok tenyészésének. Ha azonban a füstölés nem volt tökéletes s a füstnek nem volt ideje a hús- és húsneműk

belsejét is átjárni, akkor nem lehetetlen, hogy az esetlegesen bennük volt baktériumok életben maradnak.

Gyakran észlelték, hogy a rosszul füstölt hentesárúk belseje romlott meg, míg a széleken a romlottságnak legcsekélyebb nyoma sem látszott. Innen magyarázható az is, hogy ugyanannak a darabnak az egyik része erősen mérgező lehet, a másik része pedig teljesen kifogástalan.

Ismeretes, hogy a baktériumok a 100°-os hőmérsékleten, — de legnagyobb részük már jóval alacsonyabb hőmérsékleten is — elpusztulnak. Ha tehát az élelmiszereinket fogyasztás előtt megsütjük vagy megfőzzük, mielőtt bennük az esetleges mérgező baktériumok elszaporodhattak volna, könnyen megóvhatjuk magunkat a mérgezés veszélyétől is. Az olyan élelmiszert vagy ételt, a melyben már ilyen mérgek képződtek, nem mindig lehet utólagos megsütéssel vagy megfőzéssel ártalmatlanná tenni. Minél rövidebb ideig tartjuk az élelmiszereket raktáron a fogyasztás előtt, annál valószínűbb, hogy a mérgezés is elkerülhetjük.

A mérget tartalmazó, romlott élelmiszerek felismerése, ha csak kissé gondosan vizsgáljuk is meg azokat, rendszerint nem is nehéz. A romlottságot az érzékeinkkel észrevehető külső tulajdonságok, a jellemző szín, szag, íz s az anyag megváltozásából szoktuk megítélni. Azonban nem minden romlott, sőt nem is minden rothadt élelmiszer tartalmaz veszedelmes mérgeket. Az ilyeneket inkább undortkeltő tulajdonságainál fogva mondjuk egészségtelennek; ámbár egyes népek, vagy akár a mi cigányaink is, nem egyszer a rothadásnak indult húst is megeszik, a nélkül, hogy bajuk lenne tőle. Viszont nem minden élelmiszer mentes az említett mérgektől, a melyen a romlottság szembeötlő jeleit nem látjuk. Lehetséges, hogy annak a húsnak, hurkának, párisinak, sonkának a vizsgálat alá kerülő részei teljesen kifogástalanok, más részei pedig, mint fennebb láttuk, mégis mérgesek. Ártalmasnak és veszélyesnek kell tekintenünk az olyat, a melynek a külső részei kifogástalanok ugyan, de belsejében — a friss metszés felületein is, — itt-ott szennyes szürkés-zöldes, el-lágyult, mállékony részeket találunk, melyeknek néha savanykás vagy az avas vajra emlékeztető szaguk van.

Mindent összefoglalva: az ételmérgezéseket legbiztosabban akkor kerülhetjük el, ha a romlásnak leginkább kitett élelmiszereinket fogyasztás előtt gondosan megvizsgáljuk; mindig friss állapotban és csak kellő sütés vagy főzés után fogyasztjuk; az élelmiszerek s ételek eltartásában és készítésében pedig a legnagyobb gondot fordítjuk a tisztaságra és csakis feltétlenül megbízható helyről szerezzük be azokat.

KÉPEINKHEZ.

Feldíszítés.

Ö császári és apostoli királyi Főlsége Walther Gyöző járásörmesternek kiváló szolgálatai elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozván, ünnepélyes fel-díszítése mult hó 24-én ment végbe a pancsovai csendőr-laktanyában, mely ünnepélyen a cs. és kir. 28. vadász-zászlóalj és a m. kir. 7. honvédgyalagezred 3. zászlóaljá-nak tiszti és altiszti küldöttségén kívül Radda Ignác polgármester élén a hatóságok fejei is megjelentek.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, eufont, hanglemest vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer
készítő ::
BUDAPEST, VIII/c. KÉPESZINHÁZ-UTÓZA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzőket el nem kéri,
amoly ingyen lesz küldve. ::

**Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.**

Tirts Béla százados szárnyparancsnok igen tartalmas, gondolatokban gazdag és lendületes beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit, beszédében további kitünő szolgálatokra buzdítván őt és a városi őrsgénységét, majd Radda Ignác polgármester intézett a város és polgársága nevében lélekemelő beszédet Walther Győző járásörmesterhez mint a Pancsova-városi őrparancsnokhoz, valamint a kivonult pancsovai városi őrön szolgálatot teljesítő csendőrökhöz, melyben főleg kiemelte a város és a polgárság hálás köszönetét azon odaadó és buzgón teljesített szolgálatokért, melyet a város polgárságának élet és vagyonbiztonsága tekintetében az ünnepelt járásörmester és a városi csendőrök kifejtett.

Az elhangzott beszédek után a kivonult csendőr-félszázad díszmenetben elvonult az ünnepelt előtt.

A feldíszítést ünnepélyes lakoma követte, melyen a cs. és kir. 28. vadászászlóalj és a m. kir. 7. honvédegyalozred 3. zászlóaljának tiszti küldöttsége, a hatóságok fejei és a szárny tisztikara résztvettek, számos beszédben méltatva az ünnepelt érdemeit.

Katonák ski-gyakorlatai a Tátrában.

Egy háború színterének sokféle változatai között igen sokszor jut a csapat hegyes vidékekre, sőt a hazánkat érhető háborús bonyodalmak színtere majdnem minden oldalról hegyes vidék lenne, a mennyiben Pozsonytól kezdve Orsováig a Kárpát-hegység, Bosznia, Horvát- és Szlavonorságok és a dunántúli rész felől pedig az Alpesek nyulványai határolják.

Katonák ski-gyakorlatai a Tátrában. — Felvonulás kettős sorokban.

Felvonulás kigyóvonásban.

Egy téli hadjárat eshetőségeire való tekintettel tehát készen kell lenni arra, hogy a csapatok eme hegyes vidék vastag hórétegei felett is lehető leggyorsabban és legbiztosabban mozoghassanak, a mi az eddig kipróbált módok közül a ski-talpakon való szánkázó menettel mondbató leginkább sikeresnek.

A ski, mint képeinken is látható, több mint 2 méternyi hosszú, első végén, hogy a hóban meg ne akadjon, felé hajlított, vékony, könnyű lécz. Azért szükséges ez, mert míg a többé-kevésbé fagyos hóréteg, a teljes felszereléssel rendes módon menetelő katonák súlya alatt egyes helyeken beszakadhatna s így nemcsak a menetelést hátráltatná, de életveszéllyel is járhatna; addig a ski által nagyobb területre gyakorolt nyomás mellett a beszakadás ugyyszólván teljesen ki van zárva. Másrészt pedig a katonák, a kezükben látható hegyes, hosszú és erős botokkal való gyors és erős lökésekkel az előre haladásra lendületet nyerve, sokkal gyorsabban haladnak a sima hórétegen és a hóval telt szakadékok felett is biztosabban kelhetnek át.

Nagyon természetes, hogy nálunk, a hol eddig leginkább a sportolók foglalkoztak a ski-vel, az ilyen eszközökön való közlekedés lehetősége ismeretlen a katonai legénység legnagyobb része előtt.

Hogy tehát szükség esetén e részben is jól képzett csapatok álljanak rendelkezésre, azért folytatják katonáék a Tátrában, mint e célra legalkalmasabb helyen, a jelen számunkban közölt képeken bemutatott ski-gyakorlatokat.

HIREK.

A rivális bosszuja. Bartha Róza óteleki cseléd öt és fél hónapos leánygyermeké márczius 1-én, a reggeli órákban ismeretlen tettes által megfojtatván, hullája az állami óvoda emésztőgödrébe dobatott. A gyermekét kereső anya által felfedezett és ugyancsak ő általa az ottani őrsnek bejelentett bűnügyben a nyomozást az őrs legénységének közreműködésével Roosz Gusztáv cz. őrmester az óteleki őrs parancsnoka vezette, a minnek irányítását később a helyszínen megjelent Apáthy Domokos járásőrmester párdányi járásparancsnok vette át, ki azt továbbvezetve, a tettést márczius 4-én, a megfojtott gyermek természetes apjának szeretője, Szuflek Etel 19 éves leány, óteleki lakos személyében kiderítette. A beismerésben levő tettes, ki bestiális cselekményét szeretője iránt táplált féltékenységből fakadt bosszúból követte el, a beszerzett bűnjelekkal együtt, a nagybecskereki kir. törvényszék vizsgálóbírójának adatott át.

Ellenszegülések. Marinkás János nyirmai őrsbeli próbacsendő, február 26-án a beregmezei Vásárosnaményban, szolgálatteljesítés közben, Serbán István szamoszegi lakos ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérülésével végződő szuronyfegyvert használt. Kálmán Kornél csucaai őrsbeli csendőr, márczius 3-án este félkilencz órakor szolgálatteljesítés közben Bódis István badoni lakos vasuti munkás ellen, ellenszegülésből kifolyólag szuronyfegyvert használt és azt könnyen megsebesítette.

Kérelem. Roosz Guasztáv, a torontálmezei Ótelek községben állomásozó cz. őrmester, kéri Bodnár Istvánt, kivel 1902-ben a varannói és Szirák Istvánt, kivel 1903-ban az izbugyaradványi őrsön együtt szolgált, hogy ezimüket közöljék vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

A találó lövések. Egy svájci katonai író a minap érdekes tanulmányt tett közzé, a melynek számadatai a lövés és a találás között való viszonyt világítják meg. A különböző szakmunkákból és csetajelentésekből ugyanis az a látszólag bibetetlen és meglepő valóság derül ki, hogy a lövéfegyver precizitójának tökéletesedésével egyre kisebb lesz a lövések által okozott veszteség. Waterloo-nál huszonnégy, Szedánál pedig már csak tizenkét százalék a veszteség emberanyagban. Az előbbi állítás mindjárt megérthető, ha figyelembe vesszük, hogy a lövéfegyver tökéletesedésével mind jobban és jobban kiszélesedik a távolság, a melyre lönek és ezzel együtt jár a célpont kisebbedése. Úrtbetű tehát, ha a katonai állományokban nagy súlyt vetnek a gyalogsági lövé-oktatásra és kiképzésre. Ezt látjuk Angliában is. Az ottani lövési kiképzést az angolok még ma is elégtelennek találják. Egy angol katonai szaklap a találásra vonatkozóan ezt írja: Kolenzo mellett háromezer bur és öt ágyú tüzelt az angolok tizenötezerhatszáz főnyi seregére és tizen-négy ágyújára. Angol részen 899 embert találtak el a bur lövések, tehát az egész erő 5-8 százalékát. Egy találáshoz hatszáz lövés volt szükséges. Az angolok arminczöt burt, tehát 1-5 százalékot tettek barcz-h elenné. A lövéfegyver-fölhasználás nincs egészen pon-

tosan megállapítva, de alkalmasint igen intenzív lehetett, ha ötezer lövést számítanak hivatalosan egy találásra. Ehhez a harcszerű lövést oly kevésre becsülő számítás-hoz még hozzá lehet venni a következő statisztikát. Mikor a marokkóiak 1897-ben Raizuli bandavezért üldözték, a ki mindössze hatvanöt emberével vonult a hegyek közé, a hol formális ostromzár alatt tartották, nyolcvanezer töltést és nyolcvan ezer gépfegyverszalagot lőttek ki, továbbá százhúsz gránátot dobtak és egyetlen egy ellenséget sem sebesítettek meg. A szerbek azonban még ezt az eredményt is túllícizálták, a mennyiben Karibród mellett 1885 november 24-én kétszáz ezer lövést tettek és mindössze ötvennyolcvan bolgárt találtak el. Szóval egy bolgár elejtéséhez három ezer lövés kellett. De még a francziák sem értek el 1881-ben sokkal jobb eredményeket a csellalai ütközetben, mert 35.370 puska-töltést és negyvenegy ágyúlöveget lőttek ki és mind-össze hetven arabot találtak el.

A hasis ellenségei. Az egyiptomi angol rendőrség szigorúan üldözi a hasisrágókat és ópium-szivókat. A bulaki kerület mamourja, vagyis rendőrségi előjárója, különösen híres arról, hogy utánajárt a tiltott élvezeteknek hódoló benszülőtteknek. Ezideig egész sereg hasis-korcsmát fedezett fel és természetesen nyomban gondoskodott arról is, hogy a korcsmárost lecsukják — vendégeivel együtt. Az előjáró rendkívüli tekintélynek örvendett emiatt és az iránta való tisztelet még inkább növekedett, mikor a legutóbbi időkben úgyszólván a minimumra csökkent az ópiumszivók száma. Már a leggon-dosabb kutatás daczára sem talált az előjáró ópium-korcsmákat, mikor egyszer csak különös dolgot árult be neki valaki. Azt jelentette ugyanis az idegen, hogy Kairó kellős közepén ópiumbarlang virágozik, még pedig nem pinczében, nem is eldugott külvárosi korcsmában, hanem a Nilus-folyam alatt. A bibetetlenül hangzó jelentés daczára is kutatni kezdett a marmour és végül megtalálta az ópiumbarlangot buvárharangok alatt. A Niluson évről-évre építenek hidakat és az egyik ilyen híd lábánál ott felejtették a buvárharangokat, a melyeknek a védelme alatt végézik a munkások az alapozási munkálatokat. Egy élelmes üzletember átalakította a lesü-lyesztett harangokat dohányzó-helyiséggé és naponta több száz ember hódolt itt a víz alatt az átkos szenvedély-nek. A rendőrök persze nyakoncsípték a meglepett tár-saságot és a tulajdonossal együtt kiemelték őket a friss levegőre.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél-fozva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küld-nek.

Öreg csendőr. A hozomány egy meghatározott összeghez kötve nincs, mert a házassági szabály csak annyit követel, hogy a leendő házastársak megélhetésének feltételei anyagi tekintetben kellőképpen biztosítva legyenek. A nőülés engedélyezését kérheti, hogy az engedélyt meg fogja-e kapni, nem egészen bizonyos.

Cs. V. Zajzon. Tudományt.

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkomá gyomorceppek óv alau törv. védve van, igen keresett házi- és orvosi-alkalmazású, rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöreskés, gyomorégés, émely-gés, felfújás, szédülés, ájulás, szivdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Egyedül kapható: HÁGY BELA reményeség gyógyszer-tára, HAJDUSZOBOSZLO. Árjegyzék ingyen.

CSODAKENET hatása mesé, mint a csodacseppe. Ez azonban kölsőleg használható: rheuma, köszvény, esz, esonthaso-gatás, derékfájás, szagugatás, nyillalás, oldalszurás. Min-dig kéznél legyen fogfájásnál, egy-két csepp váltára térs azonnal megszűnteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

Garamvölgyi. Az illetékszabály szerint a kérdezett zsold le nem foglalható s így mindaddig, míg tényleges szolgálatban áll, ha saját jó szántából nem akar fizetni, nem kell.

J. B. Véleményünk szerint a maradvány B. örsöt, ellenben az, mely a kórházban lételet folytán származott, a J. B. örsöt illeti.

Kohó. A gazdálkodás koteles fűtteni.

1881. De jó dolga lehet, hogy ráér ilyeneket kérdezni; mi sajnós, nem érünk rá ilyenekre válaszolni.

Marosmenti csendőr. Nézze meg az illetékszabály 103. §-át, ennél többet vagy kedvezőbbet mi sem mondhatunk. Úgy látszik, nem nagyon forgatja azt.

J. F. csendőr. Forduljon utbaigazításért a legközelelbi tanfelügyelőhöz vagy polgári iskolai igazgatóságához. Egyszerre csak két osztályból tehet vizsgát.

Erőszakoskodó: Rendszeresen nem. Az iroda fűtéséről ő tartozik gondoskodni és nem az örs.

XXX. Akár használja a „jelentem” kifejezést, akár nem az mégis csak jelentés marad, mert a szolgálati utasítás 2. §-a szerint jelentést kell tenni.

Öreg fa. A „szég úr” azt üzeni, hogy a kérdezett cselekmény feltétlenül lopás büntette.

Virágvölgyi csendőr. 1. A 600 koronán felüli rész igen. 2. A kit az örsparancsnok annak kijelöl.

Kudor András. Ismerni kell azon körülményt is, hogy mi indította a segédet arra, hogy az asztalfiókot feltörve, onnan könyvét kivegye és megszökjék, e nélkül szabatos feleletet nem adhatunk.

R. 222. 1. Igen, ha átveszik. 2. Igen. 3. Mintha újra kezdene szolgálni, mint tovább szolgáló altiszt. 4. A folyamodmány minden mellékletére legalább is 30 filléres bélyeg kell.

Lovas. Szolgálati úton kell kérni; hogy fél lesznek-e szulítva az átlépésre, nagyon valószínűtlen, mert tudunkkal van elég.

Latoreza. Csak olyan állásra pályázzat, a melyre az igazolvány feljogosítja; ha négy középiskolai osztálya nincs, csak szolgáira. Figyelmeztetjük, hogy ha szivességet vár, legalább tisztességes papíron, ne egy nyomtatványrészben írjon.

S. S. Sztl. Forduljon kérelmével levélben a területileg illetékes m. kir. gazdasági felügyelőséghez. Díjmentesen nem kapható. A tojáskiosztás őszzel szokott lenni, még pedig tyúk- és kacsatojás 1, lúd 2, pulyka 3 korona kedvezményes árban. Lehetséges azonban, hogy májusban is kaphat, de mily árban, nem tudható.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi február hó 20-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Horváth-Kulcsár István, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, egy gyermek életének a tűzhaláltól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéseért, az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Záray Ödön, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli százados, különféle alkalmazásban teljesített kiválóan buzgó szolgálataiért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Hansenblasz Oszkár, VII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, szakasparancsnoki alkalmazásában a felügyeleti körlete közbiztonsági viszonyai iránt állandóan tanúsított kötelességű érdeklődése és a legénység szakadatlan irányítása és folytonos képzése által, szakasza területén elért szép eredményekért és minden irányban tanúsított példás magatartásáért.

Kocsis György, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy-számvivő, a gazdaságkezelési teendők terén hosszú időn át, de különösen a kerületi számvivőség vezetésében 1905. évi május 1-je óta, kiváló szakértelemmel kifejtett pontossága, lelkiismeretes buzgalma és példás magatartásáért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olesón linom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zímhalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, lúr, stb., míg Reményi leginkább képes árjegyzékét át nem olvasni, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Kifőn költségvetés díjtalán. Kivitel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olesón. - Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

36

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR RT.

NAGYVÁRAD

BUDAPEST

RÁKÓCZI ÚT 6.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsörendű chevno- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Répás József, Illing Béla és Kocsis János cz. őrmesterek, úgy a közbiztonsági, valamint az irodai szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett buzgó tevékenységük és egyébként is tanusított kiváló magaviseletükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vincze Vendel cz. őrmester, mert Biharkabán a múlt évi szeptember hó 13-án kiütött tűzvész alkalmával a tűzoltás vezetését a község férfitársainak távollétében gyors elhatározással átvette, a tüzet a jelen voltak alig számbavehető segítségével, mondbatni egyedül oltotta el, megmentvén ez által a községet egy nagyobb tűzvészről s a kötelességtudás követésre méltó megnyilvánítása által a lakosság és az előjárásának a csendőrség iránti tiszteletét és bizalmát lényegesen fokozta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Rác László zászlós, Lakner Zsigmond cz. őrmester, Szórád Rezső cz. őrsvezető, Kovács János I., Ferencsik János csendőrök, Ravasz Ferencz járásőrmester, Farkas Lőrincz cz. őrmester, Tomor Gábor cz. őrsvezető, Horváth József, Ocskó Mihály, Tóth Gábor, Zimmermann Jenő csendőr cz. őrsvezetők, Bulej Vincze, Csekő József, Éliás János, Izsóf Alajos, Kádár György, Moravcsik Ferencz, Stegmann Károly, Szliáczy János, Márton Lajos, Lénárt József, Izsóf László, Rádli Sándor, Földes György, Csölle Kálmán, Kuttyis János. Ondrus János, Lonszky Sándor csendőrök, Rumann József próbacsendőr cz. őrsvezető, Kristóf József, Szabó János IV. csendőrök, Lazistryán János cz. őrsvezető, Borovszky János, Homolya István és Porumb Tivadar csendőrök, a Komárom megye területén levő Izsa és Nagykeszi községekben múlt év folyamán fellépett kolerajárvány továbbterjedésének meggátlása körül kifejtett szorgalmuk és kiváló tevékenységükért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kotán Ferencz és Jakab Pál cz. őrmesterek, a Groszmann Sámuel, özv. Klár Lajosné, Oláh Géza nyíregyházai, Brugovits József, Deutsch Albert és fia debreczeni, Weisz Lajos nagykarolyi, Lomniczer Emánuel, Kroó Gyula sátoraljaujhelyi, Feldmann Jakab szamosujvári lakosok, továbbá a tokaei és nyíregyházai izraelita hitközség és a nyíregyházai református egyház, a nyíregyházai iparosok és kereskedők hitelbankja kárára a múlt évben elkövetett s 12,169 korona 69 fillér kárértékű betörések és betöréses lopások tetteseinek múlt évi nov. hó 16-tól december hó 2-ig önállóan, azután pedig Bleier Rezső járásőrmester vezetése alatt, hosszabb időn át lankadatlan buzgalommal, kitartással és szakértelemmel vezetett nyomozás során történt kiderítéseért.

Papp János cz. őrsvezető, Garabuczi József, Szilágyi Lajos, Oravecz Imre csendőr cz. őrsvezetők, Kiss P. Lajos és Jakab János csendőrök, mert a Groszmann Sámuel, özv. Klár Lajosné, Oláh Géza nyíregyházai, Brugovits József, Deutsch Albert és fia debreczeni, Weisz Lajos nagykarolyi, Lomniczer Emánuel, Kroó Gyula sátoraljaujhelyi, Feldmann Jakab szamosujvári lakosok, továbbá a tokaei és nyíregyházai izraelita hitközség és a nyíregyházai református egyház, a nyíregyházai iparosok és kereskedők hitelbankja kárára a múlt évben elkövetett s 12,169 korona 69 fillér kárértékű betörések és betöréses lopások tetteseinek hosszabb időn át folytatott nyomozás során járőrvezetőjüket határozottan támogatták.

Nyugállományba helyezettek:

1912 márczius 1-ével:

Balogh József, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Abaujszántó.

Németh Gábor, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Dumaszentgyörgy.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és raktárunkon kapható Argay Ferencz
főhadnagy úr által szerkesztett szépírási mintalapok ára 1'80 K.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A leánykereskedés.

Irtta Spektor.

Abból az alkalomból kifolyólag, hogy a szerb és román határszélen a folyó évtől kezdődőleg ismét a csendőrség veszi át a határszolgálatot, nem érdektelen megismertetni a leánykereskedést is, mely épen ezen vonalon folyik leginkább már évtizedek óta.

A délkeleti államok lakói, különösen a törökök, a magyarokkal vívott harczok után tömegesen hurczolták rabszolgaságba úgy a férfiakat, mint a nőket. A nők szépei a háremekbe kerültek, s a török csakhamar rájött, hogy a magyar leányzó különb minden más nemzetbeni nőnél. Nemsokára a magyar leány lett a legbecsesebb hadi zsákmány. Midőn a háboru zaja elült, s hazánk megszabadult a félhold uralmától, a magyar leány már csak mint vásári áru, kereskedelmi czikk került a török kézbe. A pasák mesés kincseket fizettek egy-egy szemrevaló leányért, s a keleti bordélyházak tulajdonosai is szórták az aranyat az ügynök által szállított magyar nőért. Azon lelketlen emberek, a kik emberhússal kereskednek, ki nem pusztultak még ma sem, midőn a rabszolgakereskedés már az exotikus államokban is szünőfélben van. Szégyenfoltja ez a mai civilizációnak, s azt hiszem, hogy el nem fog ez tűnni még beláthatatlan időkig. A prostitució szükséges rossz, s a leánykereskedés ennek természetes következménye. Ezt azonban, ha véglegesen megszüntetni nem is, de mérsékelni igenis lehet és kell. A leánykereskedés elleni küzdelemnek a londoni «Vigilance Association» a kezdeményezője. Azóta minden államban mozgalom indult a leánykereskedelem ellen, s a tartott tanácskozásokon számtalan szónok és író igyekezett a társadalomra gyakorolt erkölcsi hatással a leánykereskedésnek gátat vetni. Párisban 1902. év június 15-én nemzetközi tanácskozás is folyt, melyen bennünket Baumgarten Izidor híres kriminalista képviselt. Azóta nálunk meg is alakult a «Magyar egyesület a leánykereskedés ellen», melynek helyisége Budapesten a Rákóczi-uton van; az egyesület titkára Latinovits Róza urhölgy. 1909. évben Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök vette kezébe a leánykereskedés elleni küzdelem vezetését, s újabban Tisza István gróf, volt miniszter, hathatós támogatója

az ügynek. Az ő kezdeményezésére vétetett fel a költségvetésbe 12,000 korona, mely a fent ismertetett magyar egyesület rendelkezésére fog állani.

Minden e czélból alakult egyesületnek munkája azonban sikertelen maradna, ha nem volnának törvényeink és rendeleteink, melyek büntetéssel és rendőri beavatkozással is sietnek e világmozgalom szolgálatába lépni és segítségére lenni. Legelőbb az 1869. évi 3590. számú belügyminiszteri rendelet intézkedik a fiatal nőszemélyek keletre utazásának megakadályozása tekintetében. E rendelet még ma is érvényben van. A nőcsempészet meggátlására irányul továbbá a határrendőrségről szóló törvény végrehajtására vonatkozó 91,000/905. számú belügyminiszteri rendelet; ez utóbbi már részben benne is van a csendőrség részére kiadott törvényes rendelkezések kivonatos gyűjteményében. A leánykereskedést azonban leginkább az 1908. évi XXXVI. törvényczikk akarja megakadályozni. E törvény megalkotása a párisi 1902. évi nemzetközi konferenciának köszönhető. A büntető novella 43—47. kerítésről szóló szakaszai súlyos büntetést mérnek arra, a ki nőket fajtalansági czélokra másoknak, avagy épen bordélyházak részére szállít. A régi 5—30 napos elzárás és 100 koronás pénzbüntetés helyett itt a törvény (visszaesés esetén) 5—10 évi börtönt és fegyházat és 2000 koronától 8000 koronáig terjedhető pénzbüntetést mér a bűnösökre, s ezzel igyekszik visszaretteneni a leánykereskedőket bűnös üzemleiktől. A törvény és rendelet azonban holt betű marad, ha nincs szerv, mely azt végrehajtja.

Eddigelé a határrendőrség buzgólkodott a nőcsempészet meggátlásán, s buzgólkodik még egyideig ezentul is, a mennyiben a vasuti felszálló szolgálatot még tovább is ő teljesíti. Az ő működésével a leánykereskedők egy része útirányát Ausztria, Horvátország és Fiume felé vette, mert ott nem volt útlevelekényszer, s ott hamarabb tudott átjutni a határon, s bár kerülő úton, de legalább biztosan eljuthatott keleten levő végcéljához. A vakmerőbbje azonban szerzett útlevelet is, úgy a maga, mint a leányzó részére, sőt azon kísérek is, ki a leányt a határon átcsempésztte. Egy leánykereskedő például éveken át itt lakó nőtestvére részére kért útlevelet keletre, de nővére helyett a csempészett leány utazott. A határrendőrségen kívül a leánykeres-

STOWASSER JÁNOS osztrák és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tőrogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszerrel külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.** 6

kedés meggátlása végett szerep jut a csendőrségnek is az egész vonalon. Tudnunk kell, hogy egy a központból, például Budapestről irányított leányfelhajtásnak a vidékre is elágazó szervei vannak. A vidéki cseléd- és helyszerző intézetek és a szegény belytkereső leányok szállásadói válogatják ki az arra való anyagot. A melyik leányzó nyakas s nehezen csálható lépre, azt fokozatosan viszik a bűn útjára. Előbb a leánykereskedő valamelyik bűntársához állítják be szolgálatba. Itt folyik az átalakítás, a leányzót kiöltöztetik, bozzászoktatják a semmittevéshez, s próbálgatják a bűn útjára csalni. A melyikben van valami hanganyag, némi hallási érzék, azt egy zongoramesterhez viszik, ki néhány magyar nótára tanítja meg őt, hogy azután mint artista valamely külföldi orfeumba is elhelyezhető legyen. A leánykereskedő el-eljár a vidéki felhajtókhoz, s kiválasztja a készletből a neki megfelelőket. A leánykereskedő ritkán viszi magával az összegyűjtött leányzókat, mert ez feltűnő volna, hanem a határon való átszállítást e felbujtók hozzátartozóira bizza. Ezek azután vagy kerülő, csempész úton, vagy általában férfiruhában is, avagy más részére kért útlevéllel törekszenek átjutni a határon. A leánykereskedő legfeljebb oly nővel kel útra, ki már idehaza betanulta szerepét, s így útközben nem fog nehézséget okozni, ha a határátlépésnél rendőri beavatkozás zavarja meg őket. Ez már csak jobbfajta áru lehet, s a színésznők, artisták, nevelőnők, gépirónők, üzleti alkalmazottak, avagy varrónők sorából kerül ki. Uyenkor a leánykereskedő első osztályon utazik, s mint mágnás, tőkepénzes útközben jó borralalókat osztogat a vasuti kalauzoknak.

Vannak esetek azonban, mikor a leánykereskedő első osztályon egyedül utazik, hogy ne okozzon feltűnést azáltal, hogy nő van kíséretében; a leányzó pedig ugyanazon vonat valamelyik II. vagy III. osztályu fiülkéjében huzódik meg, s kérdezősködés esetén azt adja elő, hogy külföldön lakó rokonaihoz utazik látogatába. A leánykereskedők azonban áldozataikat az úri osztályból is szedik, csak hogy ilyenkor más-más úton kell a leányhoz hozzáférközniök. Hangzatos névvel, gavallér fellépéssel udvarlókként lépnek fel, s házassági ajánlataikkal elcsavarják a szerelmessé vált leányzó fejét, s azután megszőktetik. Van olyan is, a ki házasságot is köt, s nem átalja most már saját felcségét áruba bocsátani. A menyasszonynyal avagy asszonynyal kéjutazásra indulnak Olaszországba, de onnan az út nem haza vezet, hanem Törökországba, Perzsiába, Oroszországba, Egyiptomba avagy valamelyik északafrikai vagy kisázsiai kikötővárosba. Olykor az út még hosszabb, mert óriási a kivitel Argentiniába és Braziliába is; az előbbi államba az elmúlt évtizedben 684 magyar leányt csempészték ki. A leánykereskedők leginkább Erdélyből, Máramarosból és a felvidék egyéb megyéiből szedik áldozataikat. Délvidéken Temesvár a leánykeres-

kedés góczpontja. A fő közlekedési útvonal a Duna s a kivitelben fontos szerepe van Triesztnek is. A külföldi kikötők közül Marseille, Antwerpen, Hamburg, Bréma, Liverpool és London Délamerikába szállítják a leányokat.

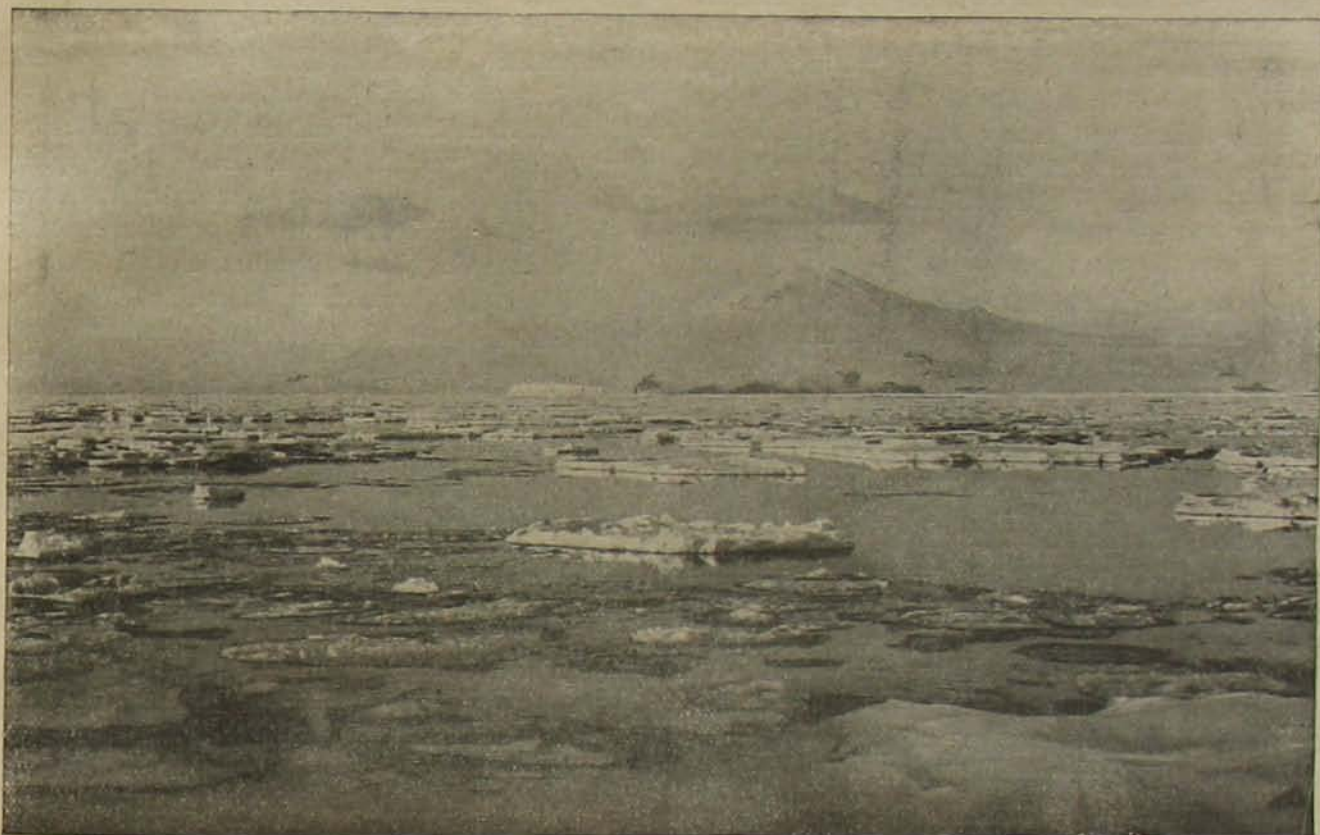
A középosztály leányai akkor mennek leginkább lépre, ba otthon rosszul megy a soruk, p. o. mostoha anyjuk mellett nem akarnak megmaradni, s a mint maguk mondogatják, inkább elmennek szolgálni. A leánykereskedők összeköttetéseket tartanak fenn vidéki kereskedőkkel, korcsmárosokkal, mulató- és szállóbely tulajdonosokkal, pinczerekkel, kik a közönséggel való folytonos érintkezés révén sok minden családi bajt tudnak meg, ismerik a fiatal lányok hajlamait, s a kémszemlére érkező utazó ügynöknek bőséges információt nyújtanak tapasztalataikról, s megjelölik nekik a helyet és módot, mely sikerrel kecsegtet. Néha a leánykereskedő házalóként járja be a vidéket, s mint ilyen szerzi meg a helyi és személyi ismereteket, s szóvi hálójába a mit sem sejtő hajadont.

Egy vidéki adóhivatalnok elhalálozván, özvegyén kivül őt leánya siratta. A csekély nyugdíj a lehető legszerényebb életre szorította a osaládot. A legidősebb gyermek Klárika, a kisváros rózsája, enyhíteni akarta édesanyja nehéz sorsát, s váltig hangoztatta, hogy szeretne nagyobb városban valami álláshoz jutni, hogy megtakarított pénzecskéjével segítse testvérkéit. Kivánsága fokozódott, mikor Mózsai, az ismert házaló meglátogatta házukat a gyászév alatt. Épen a házbér esedékességének idejében érkezett meg, midőn az özvegy és a szép Klárika azon törték fejüket, hogy honnan is lehetne a házbért előteremteni. A pirosra sirt szemek figyelmessé tették Mózsait, ki érdeklődő arcczal hallgatta végig a nagy nehezen előadott panaszt. Értett Mózsai ahhoz, hogy hogyan kell a nőket vigasztalni. Félretéve áruit, előszedte ékesszólását s minden rábeszélő képességével sikerült rábirnia az özvegyet, hogy a szép Klárika Pestre egy úri házhoz szegődjék nevelőnőnek. A báziaszony gazdag, de beteges nő, az úr finom ember, s csak egy kisleányka van a osaládban, ki Klárika gondjaira lesz bízva. Aggódott az özvegyasszony leánya jövője és sorsa miatt, de Mózsinak segítségére sietett maga Klárika, a ki kijelentette, hogy ő elég erősnek érzi magát arra, hogy a nagyváros romlott erkölcsével szembe nézzen, s egyébként idegenben és nagyvárosban szívesen áll szolgálatba, mert ott legalább nem ismeri senki sem.

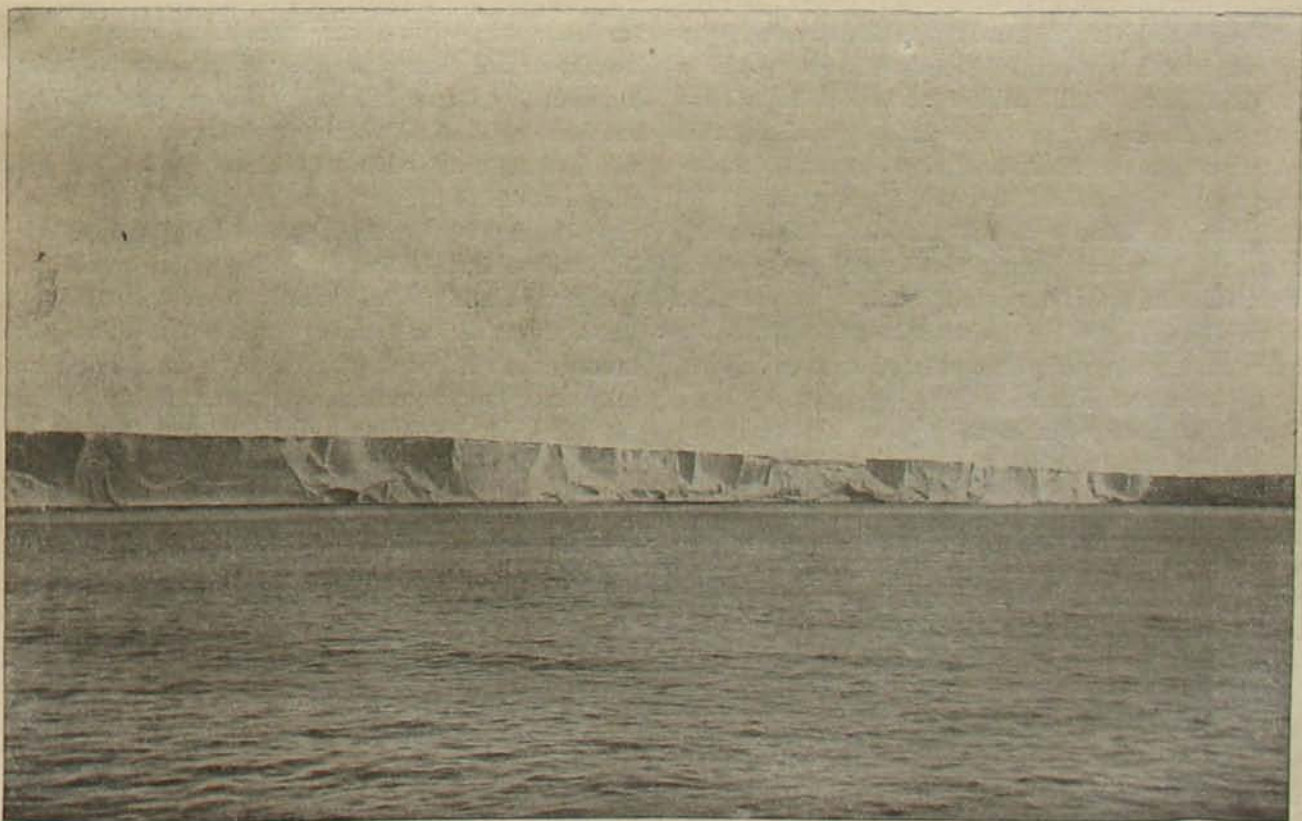
Mózsai ráadásul nyélbeütötte a lakbérkérdést is; a háziúrnál egy hónapi haladékot járt ki. Majd elküldi a hiányzó összeget Klárika — mondá — az első havi keresményéből. Mózsai távozása után csakhamar levél érkezett Budapestről, melyben az ajánlott helyre sürgősen hívják Klárikát. Szegény leány egyedül tette meg az utat Budapestig, utiköltségét jövődöbeli gazdája küldte meg. Pesten egy beteges kinézésű nő várta

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

A Melbourne tűzhányó a Wood-öböl mellett.

A déli sarkvidékről. — A nagy jégfal.

egy fiatal úrral, kikben a kapott leírás után jövendőbel kenyéradóira ismert Klárika.

Az első hét után boldogságtól sugárzó arczzal irt haza a leány, s örömmel jelezte, hogy igen jó helyen van, s úgy bánnak vele mint a himes tojással. De bizony több levél nem jött. Szegény lány a második héten gazdája szerelmének lett áldozata, s egy alkalommal úrnője akkor lépett be épen Klárika szobájába, midőn a férjürem javában ölelgette. Egy kis rögtönzött botrány után a férj a leánynak szökést ajánlott, s az szegényében nem is választhatott egyebet, minthogy gazdáját követni fogja akár a másvilágra. Követte is, de csak Konstantinápolyba, ott egyszerre eltűnt előle gazdája, s helyét egy muzulmán váltotta fel, ki a lelkében meggyötört leányt egy örömtanyára vezette.

Klárika gazdája duzzadó erszénnyel tért vissza Pestre, s ott ölelő karokkal várta felesége, jobban mondvá bűntársa, ki nem volt más, mint egy özvegyasszony, ki úgy állott össze a lelketlen leánykereskedővel, hogy együttesen kelepcebe csalják a nagyvárosba kívánczoló vidéki leányokat. Klárika sokat sirt fogságában, s olykor olykor odavetődő honfitársainak elpanaszolta sorsát, de hiába. Rabszolgaságából még az osztrák-magyar konzulátus sem tudta kimenteni, mert mire keresni kezdték a hatóság emberei, addigra eltűntették, elszállították más bordélyházba. Ott azután ütlegekkel leszoktatták a panaszkodásról. Szegény menekülni dehogya is tudott; nem volt semmi pénze, minden keresményétől megfosztották, mert hiszen annyi adóssága volt szegénynek a bordélyháztulajdonosnál rubákért, ellátásért stb., hogy azt soba sem lett volna képes kifizetni. A szabadulás órája csak akkor ütött, midőn arczáról lehullottak a szépség rózsái. Az egykor viruló szépségü „Hungara”, így nevezték az örömházban, mint egy szálló szoba-asszonya fejezte be szájalomra méltó pályafutását.

Eltűnése óta Mócsi sem járt már a vidékre bázalni, hanem boltot nyitott valamelyik fővárosi negyedben. Egyezzer Klárika anyja levelet is kapott egy ismeretlen „jóakarójától”, ki arról értesítette, hogy leánya a Dunába ugrott, pedig e levél csak meglevésztetni akarta, hogy ne kerestesse Klárikát,

Vannak azonban esetek, a mikor a szülők óvatosságából kérdéssel fordulnak leányuk sorsa miatt a hatóság-hoz, s ilyenkor sikerül is a leánykereskedő leleplezése. Így nemrégiben olvashattuk a lapokban, hogy egy leány Brassóból arról értesítette szüleit, hogy ott megismerkedett egy dúsgazdag perzsa kereskedővel, ki megkérte kezét, s ő a szép idogennek igent s mondott. Kérte a frigyhez szülői áldását és beleegyezését. Az óvatos apa, kinek leánya megírta vőlegénye nevét is, kérdést intézett a budapesti államrendőrséghez, hogy adna felvilágosítást az illető perzsa kereskedő kilétérdl, s ime rövidesen megérkezett a szenzációs válasz, hogy az illető

egy sokszor büntetett és igen veszedelmes leánykereskedő. Az apa megkeresésére a nócsempeszt akkor fogták el, mikor a mitsem sejtő leányt egy bérautomobilba ültette, hogy vele átszökjék Romániába.

Tagadhatatlan, hogy a budapesti államrendőrségnek nagy érdemei vannak a leánykereskedők leleplezése körül. Hatbatós fegyverük a pontos nyilvántartás, mit kiegészít a leánykereskedők fényképgyűjteménye. Ilyenekkel kellene ellátni a határszéeli csendőrörsöket is; a dolog könnyen menne, mert hiszen a fényképeket könnyű sokszorosítani.

A leánykereskedő többnyire egy kifogástalan öltözködésü és viselkedésü, több nyelven beszélő gentleman benyomását teszi. A nyelvismeret tájékoztat arra nézve, hogy hová és mely államokon át szokott a leánykereskedő utazni. Vonaton, hajón I. helyen utazik, a határon újabban bérautón igyekszik átjutni, s rendőri beavatkozás esetén igen kihívó és erőszakos modort tanusít, hogy a bizonytalanságban levő rendörközeget a további eljárástól elrettentse. Leánycsempészetről különben csak akkor lehet szó, ha az áldozat tényleg szép, mert hiszen a csunya, a vén, keleten sem kell senkinek. A leányokat sokszor kerítőnő kíséri, köznéven kosaras asszony, ki nem egyéb, mint egy kiérdomesült kéjné. Tudakozódáskor rendesen azt hazudják, hogy a leányt rokonukhoz kísérik, vagy hogy a leány varrónő, nevelőnő, énekesnő, kit meghívásra alkalmazásba visznek. Ajánlatos úgy a leánykereskedőt, mint a kosaras asszonyt, s a szállított nőt külön-külön kikérdezni. Néhány ügyesen feltett kérdés után mihamar kiderül, hogy a leány foglalkozásáról elmondott dolgok meseszámbe mennek. A varróleány kezeit kell megnézni, az énekesnőtől egy hozzáértő egyén által a hangjegyek ismeretéből kell valamit kérdeztetni. Nevelőnőktől képzettségük és szolgálati alkalmaztatásuk okmányait kell elkérni, s alaposan átvizsgálni, mert ezek között sok a hamisítvány. Útlevelek átvizsgálásánál követelni kell a sajátkezü aláírást is, s azt az útlevelbe bejegyzettel össze kell hasonlítani. Tanácsos azonkívül mindegyikhez külön-külön kérdést intézni azon város és utczára nézve is, a hol végeztél-jük van: rokonság említésekor a rokoni viszony eredetét kell külön-külön megkérdezni. Így alkalommal egy leánykereskedő útírányát arról tudták meg, hogy nagy mennyiségü perzsa pénz volt nála. A leánykereskedők olykor a látszat kedvéért olyan foglalkozást is vállalnak, mely alkalmas arra, hogy a gyanut róluk elterelje.

Van a leánykereskedők között házaló, tejkereskedő, ügynök, ócskás, házmester, női szabó, helyszerző, kalaposnő, szállótulajdonos, koresmáros és még sok olyan foglalkozásu, a kinek alkalma van a nőekkel érintkezni.

Vonatokon való utazásnál a leánykereskedőket és kíséretüket a vasuti kalauz figyelheti meg leginkább. ^{Éz}

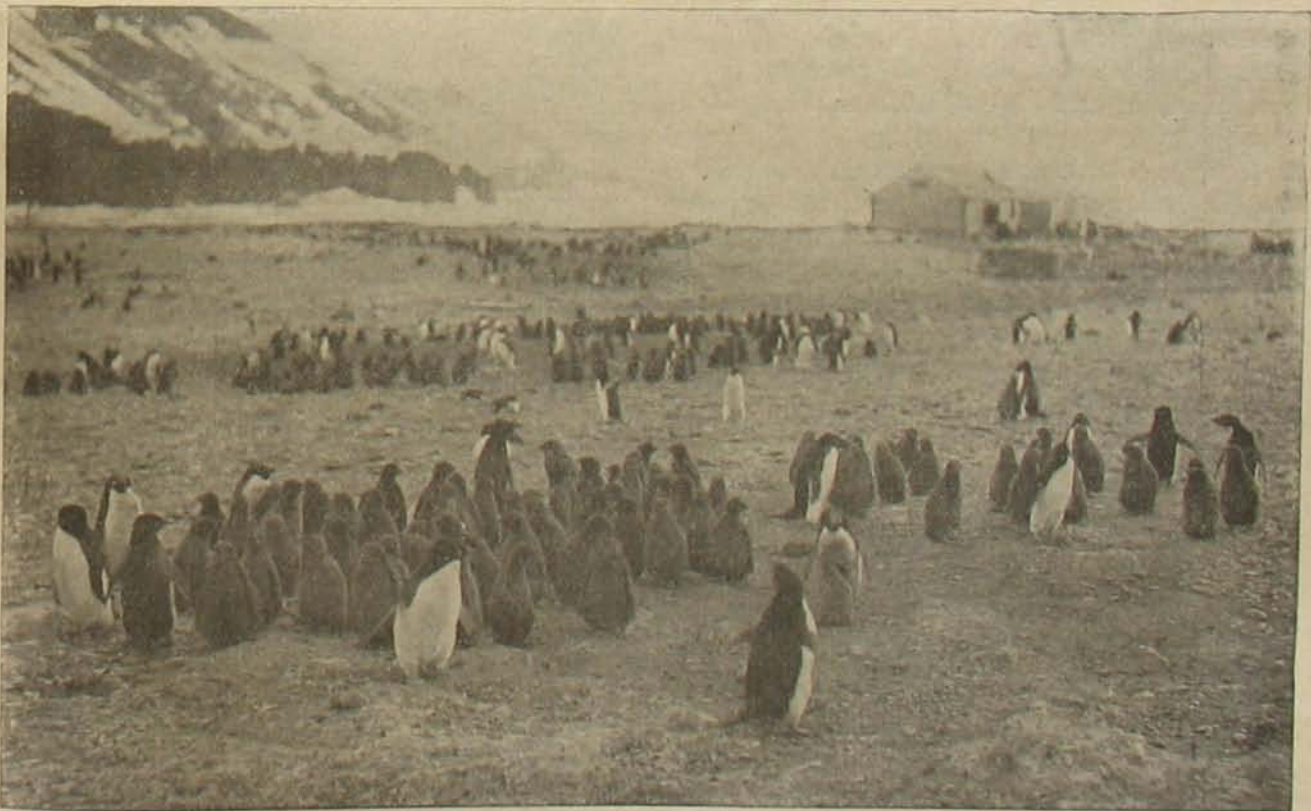
BUTOR

kéaspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Szélfúttá hóalakulatok.

A déli sarkvidékről. — A császárpingvinek költőhelye.

legtöbbjét már személyesen is ismeri. Az érintkezést tehát a tekintetben a kalauzokkal el ne mulasztjuk fenntartani. De itt sem árt az elővigyázat, mert konkoly mindenütt akad. Egy alkalommal az egyik kalauz időnként Bukarestből levelet kapott egy leánykereskedőtől; azon vonaton pedig, melyet az illető kalauz kísért, egy leánykereskedéssel gyanúsított román úr is szokott volt utazni. Később kisért, hogy a leánykereskedő azért levelezett vele, hogy megtudja, hogy a kalauz melyik vonattal fog megint utazni, hogy ő is azon utazva biztonságban lehessen. Érdekes a leánykereskedők táviratozásainál használt titkos nyelvezet is. Egy alkalommal pl. az egyik leánykereskedő a következő táviratot adta fel:

„Megérkezem 4 hordó magyar borral”, ezzel jelezni akarta, hogy négy magyar leányt hoz magával.

Hathatósan korlátozná a leánykereskedést az is, ha a cselédközvetítést és helyszerzést, mint az már néhol szokásban is van, a rendőrség kezelné. A helyszerzők, kihordónék és a szállásadók így nem élnének vissza a hozzájuk forduló leányok jóhiszeműségével és tájékozatlanságával, s dolgos kezük helyett nem hoznák áruba becsületüket.

A leánykereskedő figyelemmel kísérése közben azonban óvakodjunk a túlkapásoktól, s ne nézzünk minden férfin, ha nővel utazik, leánykereskedőt. Volt rá eset, hogy egy ezredorvos polgári ruhában púpos nővére társaságában Wienbe utazott, s úgy őt, mint egy szabót, ki 50 éves és másfél mázsa súlyú feleségével külön fülkében utazott, nőcsempészeknek nézték és igazolásra szólították.

Nemcsak felháborodást keltenek az ilyen meggyanúsítások, hanem egyttal nevetségessé is teszik az eljárási közegeket.

Manapság a leánykereskedés nemzetközi bűnszövetkezetté alakult, s az ellene való küzdelem egységes bázisra tömöríti az érdekelt államokat is. A vezérszerepet Anglia, Német- és Franciaország viszik, de mert nagy mértékben érdekelve vagyunk mi is, a harcok sorából ki nem vonhatjuk magunkat. Küzdjünk a magyar nép becsületéért, a magyar lányokért, a mai kor szánalomra méltó rabszolgáikért.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Az áruló zsebkendő.

Irtó: Rak.

Nem is oly régen történt. Egy zivataros éjszakán úgy éjfél tájban B. fűszeres földszinti lakásának ablakán hevesen kopogtak. A fűszeres és felesége felriadt álmából; a férfi kiugrott az ágyból és az ablakhoz szaladt, a kívül állónak odakiáltott: „Mi baj van?” Egy hang azt válaszolta: „Ién vagyok, siess a nővéredhez, megütötte a guta.”

Ez a váratlan gyászhir egészen lesújtotta a fűszerest és önmagától kikelve, csak félig felöltözve rohant a szörnyű zivataros sötét éjszakában a tőlük félórnyira fekvő malomba, hol nővére lakott, hogy az esetről közelebbit megtudjon.

Miután a tettesek a fűszerest ilyen körmönfont agyafurtsággal lakásából elcsalták, nem is tekintve az asszony ottlétét, munkához láttak.

Alig volt a fűszeres 100 lépésnyi távolságban házától, betörték a hálószoza ablakát, heves csörrenés hallatszott, utána erőszakkal megglazították az ablakrácsot. Az asszony a különös zajtól megijedve, az emeletre menekült, hogy gyermekeit és magát a zárt ajtók mögé biztonságba helyezze.

Az ijedségtől megbénulva, segélyért sem tudott kiáltani és ily helyzetben egészen sorsának volt kiszolgáltatva.

Pár percze rá a tettesek az ablakon keresztül behatoltak a hálószozába, a szekrényeket feltörték, mindent kikutattak és egy üvegszekrényből az ott őrzött 500 forint és az eladott árukból befolyt aprópénzt elrabolták s a zsákmánnyal a betört ablakon keresztül elmenekültek.

Közben egészen átázva és kimerülve elérkezett a fűszeres a malomboz, hol az ott foglalatostkodó molnárlegénytől legnagyobb ámulatára megtudta, hogy nővére jó egészségben alszik és eszeágában sincs meghalni.

Most ijedt csak meg igazán a fűszeres és rossz sejtelmektől gyötörve haza sietett. Házához érkeve, rettenetes pusztítást látott; az ablak a földön hevert a hálószozában a legnagyobb rendetlenség uralkodott, a szekrények fel voltak törve, mindenféle ruhadarabok a földön szanaszét dobálva és az egész vagyona, nehezen összekuporgatott készpénze hiányzott.

Feleségét ájultan találta az emeleti szobában, gyermekeivel elzárva.

A káros sietett az ügyet a csendőrségnek feljelenteni.

Z. őrmester egy csendőrrel azonnal a tett színhelyére ment, a hol megállapította, hogy a betörést legalább két személynek kellett elkövetnie, mivel egynek az ereje kevés volt abboz, hogy oly rövid idő alatt a jól elzárt ablakot kifeszítse és a rácsot is kiemelje. Az őrmester a színbelen egy, a tettes által elvesztett nemesi koronával himzett batiszt zsebkendőt is talált. Ez volt az egyetlen bűnjel, mely után az ismeretlen tettesek kinyomozása után láthatott.

Bár a házhoz közel fekvő luczernásban friss lánynyomok voltak, mégis lehetetlen volt a tolvajokat üldözöbe venni, mert a nyomok sokfelé ágaztak és úgy látszik, a tettes által szándékosan volt ez így csinálva, hogy félrevezesse és megtévesztesse üldözőit. Magához vitte a dogot az is, hogy a károsultak senkire sem gyanakodtak és az őrmester kérdézősködéseire a legesekélyebb felvilágosítással sem szolgálhattak.

Hogy az ily körmönfont és kihívó arczatlansággal elkövetett lopást csak olyanok követhették el, kik a ház körülményeivel nagyon is tisztában lebettek, kötségtelen volt.

Az ott felejtett zsebkendőről az őrmester mindjárt gondolta, hogy az lopott. Nyomozás közben benézett a nem épen jólirű útkaparóhoz, látha megtud tőle valamit.

Az útkaparó lakásában ott találták annak 13 éves leányát, kitől szülei életmódjáról kérdézősködtek. A gyermek örömtől sugárzó arczal beszélt az őrmesternek, hogy ő ma kivételesen kávét kapott reggelire és szülei azt is mondták, hogy ezentúl jobb napokat fognak látni.

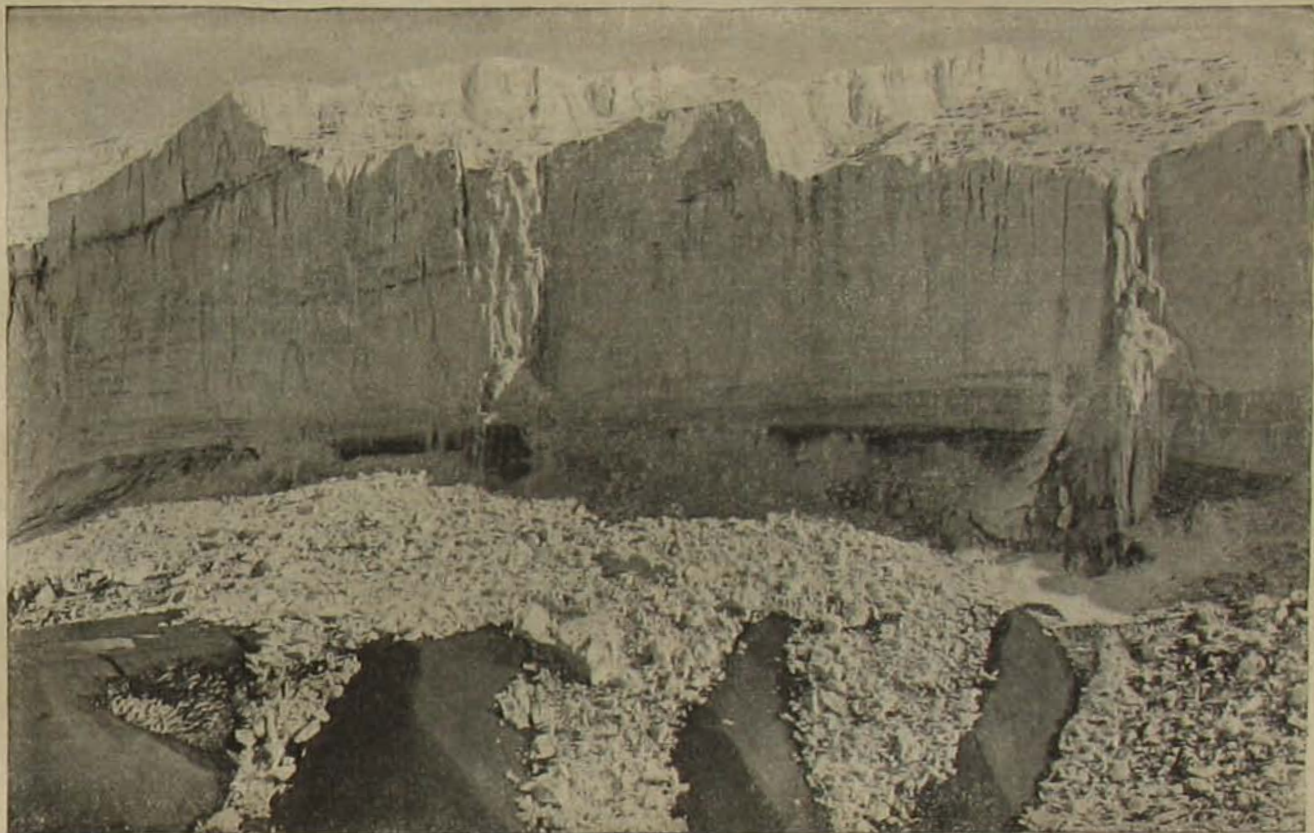
Rövid idő múlva hazajött az útkaparó felesége és

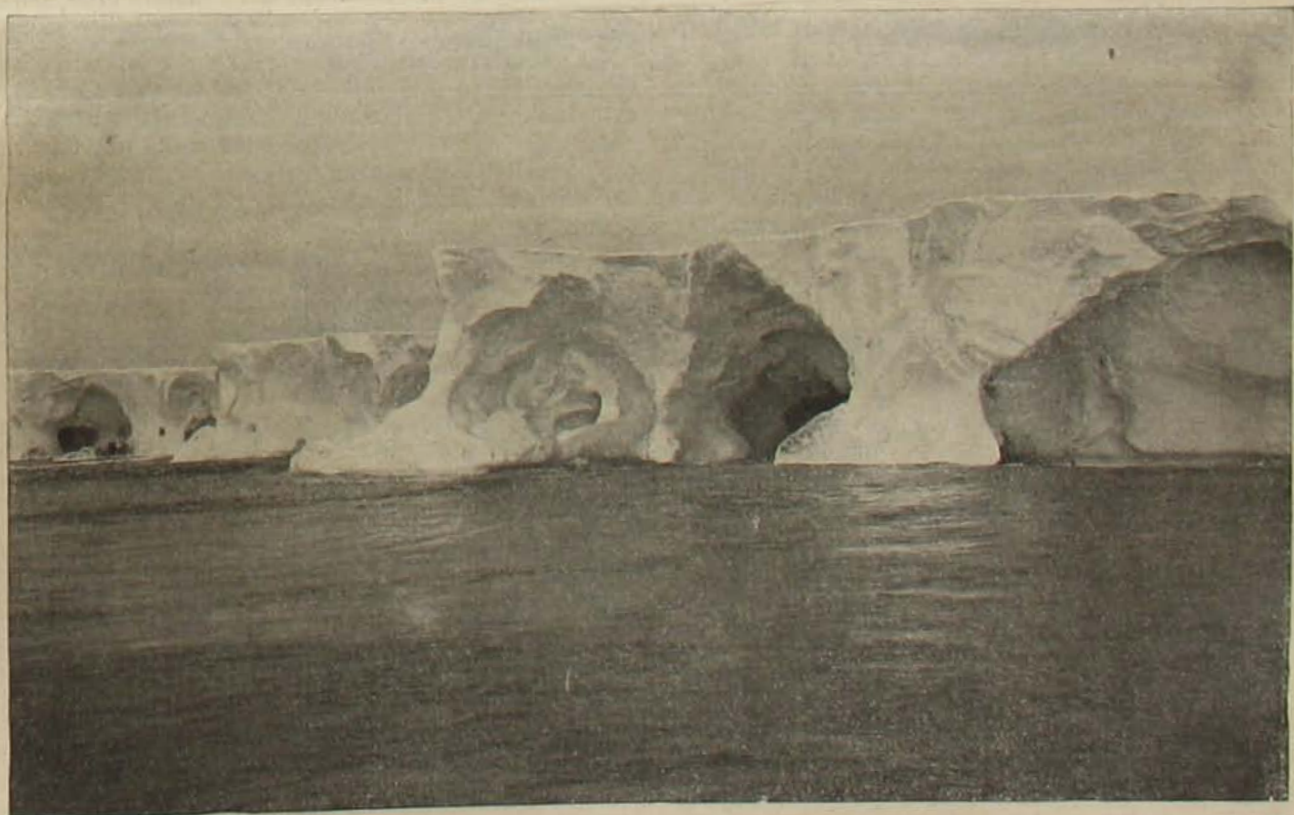
POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőtszer gyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körut 50.

legutányosabban benzereket k összes betegápolási tárgyak, kőtszerok, fecsken 6k, m. kir. szab. Polgár-féle sörvkőtok, gummiharisnyák stb. stb. — Épes árjegyzéket ingyen és bórmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés beklődése esetén 10% árkedvezmény a Csendőrség Lapok olvasóinak.

Egy gleccser déli oldala.

A déli sarkvidékről. — A hullámok munkája a jégfalon.

midőn meglátta az őrmestert, megkérdezte jövetelének okát a nélkül, hogy arczszíne csak egy hajszálnyit is változott volna. Azon kérdésre, hogy nem-e tud valamit a ma éjjel történt lopásról, az összes szentekre esküdött, hogy nem tud a dolgról. Az őrmester véletlenül észrevette, hogy az asszony zsebéből valami szövetesomag kandikál ki, azonkívül cukor és kávé is volt benne. Megkérdezte, hogy miért tett épen ma ilyen ilyen szokatlan bevásárlásokat? Az asszony nyugodtan azt feleli, hogy ily jelentéktelen dolgokat gyakran vesz és hogy minden gyanút elhárítson magától, minden felszólítás nélkül megmutatta egész megtakarított pénzét — négy koronát. Ennek daczára az őrmesterben mindinkább örlelődött az a gyanu, hogy alighanem az utkaparóék a tettesek. Egyedül rossz hírükre támaszkodva, házkutatást tartott az őrmester, de minden eredmény nélkül. Belátta, hogy így nem ugrasztja ki a nyulat a bokorból, más módhoz folyamodott tehát.

A tett színbélyén talált zsebkendőt észrevétlenül a szekrényben talált szennyes ruha közé dobta és aztán minden egyes darabot, mintha jegyzéket akarna róluk készíteni, számon kört. Az asszony minden darabról gyanútlanul adott felvilágosítást és midőn az említett zsebkendő került kezébe, arról minden izgalom nélkül elmondta, hogy azt férje már régebben találta valahol.

Ezalatt megérkezett az utkaparó is és ugyanazt a felvilágosítást adta a zsebkendőről. Most már nem titkolta többé az őrmester, hogy ezt a zsebkendőt ő a betörés színhelyén találta és követelte, hogy adják ki azonnal a lopott pénzt.

Daczára a bizonyítéknak, nem akarta a házaspár tettét bevallani, mindketten megmaradtak a tagadás mellett és azt mondták, hogy a zsebkendőt gyermekük veszithette el, kinek utja arra van az iskolába és aztán valaki megtalálhatta.

Ekkor észébe jutott az őrmesternek, hogy a lakószoba kályhacsövét még nem vizsgálta meg; kívülről benyúlt a csőbe és igen nagy volt a meglepetése, mikor abban emberi kézre bukkant; gyorsan visszahuzta kezét, a szobába sietett és ott látta, hogy az asszony belülről kinyitotta a kályhacső tetejét.

E miatt kérdőre vonta az őrmester, mire az asszony azt a ravasz mentséget használta, hogy világítani akart. De mivel semmi világító eszköz nem volt kezében, kétség nem fért hozzá, hogy az asszony a csőben elrejtett pénztárczát akarta magához venni.

Mikor észrevette, hogy az őrmester személymotozást akar tartani, kiszaladt a szobából a konyhába és becsapta maga után az ajtót.

A csendőr, ki azalatt az utkaparót őrizte a mellékszobában, az asszony után futott és még jókor elcsípte őt, mikor a kezében levő tárgyat kidobta az ablakon.

Az ablak alatt meg is találták a pénztárczát 500 frt. tartalommal.

A bűnös házaspár elfogatott s a bíróságnak átadatott. A nyomozást ügyesen vezetett őrmester dícsérő okiratot kapott.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az aranyásók életéből.

A hetvenes évek elején történt, hogy a Whitewoodot és Deadwoodot összekötő kis patakocska partján egy bányász pihent meg. A fekete fenyők között lágyan subant keresztül a szél. A bányász pompásan aludt a

patak partján s midőn másnap felébredt, csodálkozva tekintett szét. A kilátás elragadó volt. A bányász egyet nyújtózkodott, majd elővette a magával hozott kis szitát s a patak homokjából egy maroknyit rádobott. Midőn megmosta a homokot, szeme felragyogott. Aranypor feküdt előtte, melynek értéke körülbelül egy dollár volt.

A bányász pár napig tartózkodott a patak partján. Sok aranyport gyűjtött s elrejtette a fekete fenyők között. A gazdagság büszkeséggel töltötte el. Pár napi tartózkodás után átment Whitewoodba és elmondta, hogy gazdag aranyérre bukkant Deadwood patakjának a partján. A következő nap már több ember próbált szerencsét a patak partján, majd egyre többen jöttek és az első aranyásástól számított öt héten belül korcsmát állítottak fel Deadwoodban. A korcsma tulajdonosa az a bányász volt, a ki először bukkant aranyra. A neve Tom volt. Midőn megnyitotta a korcsmáját, ő volt az egyedüli háztulajdonos. Harmadik éjszaka már két szomszédja volt, egy hónap eltelte után tizenhat.

Deadwoodnak igen rohamosan híre terjedt. Nem magát Deadwoodot emlegették, hanem a «Fekete hegyeket». A fekete hegyek mesés gazdagságáról csodás hírek szárnyaltak szét az Egyesült-Államokba és a hír eljutott Chicagóba is. Az asztalokra térképek kerültek és hosszas keresgélés után megállapították, hogy hol fekszik az újkori Eldorádó. Azután özönlöttek az arany bázájába. Emberek ütötték fel a tanyájukat Deadwoodon egyetlen cent nélkül, mások egy dollárral, többen hatalmas összegű pénzzel s kutattak lázasan az arany után. Egyetlen ember sem volt, a ki az új aranymezőn családi nevét használta volna. A lakosság csupa Bill, Dan, Jack és John nevű emberekből állt.

Egy éven belül Deadwoodnak már főtevezája volt és kezdett terjeszkedni a hegyek felé. Fáradhatatlan szorgalommal dolgoztak az emberek, hogy a rohamos szaporodás következtében előálló szükségleteket kielégítsék. Egymásután emeltek épületeket s benne díszes, hatalmas üzleteket. Deadwood rohamosan haladt, növekedett, gazdagodott s az idegen, a ki a városkába tévedt, szinte úgy képzelte, hogy minden embernek tarisznya van mindkét oldalán s a tarisznya tele van arannyal.

Imádság azonban sohasem hangzott el Deadwoodon. Az emberek nem kérdezősködtek egymásnak a múltja után s elhangzott az «élj boldogul!» kívánság a nélkül, hogy tudták volna egymás kiletét, vagy kérdezték volna egymás tól, hogy honnan vetődtek erre a vidékre. Az arany utáni láz magával ragadott mindenkit és senki sem esudálkozott, ha a patak valamelyik félreeső helyén, vagy pedig a fekete fenyők között holttestekre bukkantak. Senki sem kérdezte, hogy kinek a holtteste fekszik a földön, a minthogy azt sem kérdezték, hogy honnan vándorolt az aranyvidékre. Az emberek a túlságig óvatosak voltak. Az aranyport elrejtett helyeken tartották s midőn a rejtékhelyre vitték, vagy midőn éjjel mentek keresztül Deadwood utcain: revolvért szorongattak a markukban. Mindig el voltak készülve a támadásra. És alig mult el egy éjszaka, hogy lövés zaja no hangzott volna el a városnak akár egyik, akár másik részén s gyakran talált a golyó. Az aranypor egyik kezéből a másikba vándorolt. Nagy azoknak a száma, a kik sohasem látták viszont családjukat. Ott maradtak az aranyér források tövében. S bár nagy volt a halottak száma: újabb kalandorok özönlöttek a messze nyugaton fekvő aranyvidékre.

Természetes, hogy pap nem is gondolhatott arra, hogy Deadwoodba menjen erkölcsöt javítani, vagy a hit tanai

hirdetni. Istenkáromlásnál nem igen lehetett egyebet hallani és az emberek gondolatvilága ijesztően sötét tervekkel volt tele, melyeknek végcélja volt a hirtelen meggazdagodás, még ha gyilkolni vagy rabolni kellett is az aranyért.

Volt olyan idő, midőn Deadwood vetekedett Monte Carloval, sőt bátran lehetett mondani, hogy ha nem is olyan nagy arányokban, de ép oly bizonyosan és ép oly állandóan folyt játékházaiban a hazard-játék, mint Monte Carloban. — Egy negyed századon keresztül újévtől újévig folyt a játék rendületlenül, vagyis minden évben háromszázhatvanöt napon keresztül mindennap 24 óráig, az órának mind a hatvan percében s a percznek minden másodpercében. És még sem volt elég. A roulette kerekai állandóan mozgásban voltak s különös zenéjük kihallatszott a nyitott ajtókon és ablakokon keresztül. A harcz soha sem szünetelt.

Ha hire ment az aranyak, hire futamodott a hazard-játékoknak is. Dúsgazdag farmerek és földbirtokosok mentek északról Deadwoodba s gyakran annyi pénz volt náluk, hogy egy várost fel lehetett volna rajtuk építeni. S ott szorongtak a padokon a bányászokkal, a kiknek aranyporral volt tele a tarisznyájuk. Természetesen játék közben szinte ömlött az ital és rettentő nagy összegekbe fogadtak. Ha néha nappal valami keveset csökkent is az érdeklődés, teljes erővel folyt az éjszaka. Az aranyrudak és bankók halomszámra heverték az egyszerű faasztalokon. S a kit a szerencse istenasszonya kegyeibe fogadott, olyan összegekkel távozhatott, mint a milyent a legtöbb esetben alig lehet összegyűjteni egy emberéleten át nagy kitartással és szorgalommal. Tizezrek és tizezrek fordultak meg egy éjszaka a fenyőasztalokon és cseréltek gazdát. A nyertes aztán a hajnali ködben szaladt tova, fel a fenyvesek közé és eltűnt úgy, hogy soha sem látták Deadwoodon. Vagy ha visszajött szerencsét próbálni, nagy pénzekkel tért vissza. Azt senki sem kérdezte, honnan szerezte a pénzt.

A tragikus eseteknek se vége se hossza nem volt. Egy alkalommal az egyik aranyás elbatározta, hogy visszatér a civilizációba. Évek hosszú során keresztül ásott és kutatót arany után s tekintélyes vagyont szerzett. Már a jegyet is megváltotta, hogy New-Yorkba utazzon. A vonatra várakozott, hogy elutazzon, midőn betévedt az egyik játékházba. Az volt a szándéka, hogy egy pohár sört iszik a nagy hőségben. A játékház fényessége s a játék ördöge elkábította s letelepedett az egyik asztalhoz. Arra kérte az osztót, hogy siessen, mivel ő nem várakozhat sokáig. Gyors eljárást kért és kapott is. Két óra múlva már összes aranypora elűszott. Utoljára a vasuti jegyét tette fel, hátha az megfordítja a szerencsét. Azt is elveszítette. Másnap reggel örjögve ment az erdőségbe.

A dolog természete hozta magával, hogy a városnak bizonyos kormányzói formát kellett elfogadni. Ez a kormányzói forma természetesen sok szabadságot és függetlenséget engedett meg a városka polgárainak. A hamis játékosokat és szalontulajdonosokat egyáltalán nem akadályozta meg abban, hogy ép oly könnyű szerrel szerezzenek továbbra is a pénzt, mint azt korábban szerették.

A városi hatóságok engedélyeket bocsátottak ki s az első engedély kiváltása alkalmával Deadwoodon volt 78 játékház és természetesen ugyanennyi szalon. Az enge-

dély kiváltása után tanácskozássra jöttek össze és közösen megegyeztek, hogy a város érdekén fognak dolgozni. Valóban szép összegeket is fizettek a városnak. Volt is miből. Böven jövedelmezett a játékház és a szalon.

Megtörtént egy alkalommal, hogy a városkának egyik lakója, a ki már hosszabb ideig tartózkodott Deadwoodon s a ki elvesztette mindenét, kilovagolt a városból. Bolyongás közben találkozott egy másik bányászszal, a ki általános népszerűségnek örvendett s a ki épen az aranyát szállította a közeli városba. A népszerűségnek örvendő bányász holttestét másnap megtalálták a fenyvesek között. Aranya eltűnt. Hamarosan elhatározták a bányászok, hogy a gyilkost kézrekerítik.

Kis csoportokba verődve, elmentek a szélrózsa minden irányába. A város lakossága napokon keresztül várakozott. Tudták, hogy a gyilkost vissza fogják hozni, és tudták, hogy az nem volt más, mint az elzüllött bányász. Tíz nap múlva csakugyan visszabozták. A fekete fenyvesektől 350 mértföldnyire fogták el s az elfogatók után éjjel-nappal lovagoltak, hogy minél hamarabb visszatérjenek.

Az igazságot Lincoln bíró osztotta. A város lakossága volt a juri, mely az ügyben ítélkezett. Egy hordónak a tetejére állott fel a bíró és a következőket jelentette ki:

„A vádlottnak részrehajlatlan és igazságos ítéletben lesz része!”

A bírói kijelentés után a vádlottat felültették a ló hátára és szivart nyomtak a szájába. Majd kötelet dobtak a nyakába a megriasztották a lovat. A ló eszeveszett iramodáshoz fogott s egy cserjésnél lerázta magáról lovasát. A nép ekkor kihúzta a cserjésből az elítélt embert s a földön vonszolták maguk után egy darabig. Midőn az első nagy fához értek, feldobták a kötelet a fa ágára s a következő pillanatban már ott függött az elítélt. Pár lövés hangzott el s az elítélt elnémult örökre.

Volt Deadwoodnak színháza is. Nem valami nagyszabású, de a bányavidék lakosságának az igényeit teljesen kielégítette. Különösen az asszonyok kedvéért tartották fenn a színházat, hogy legyen nekik bol szórakozniok. A belépti díjat aranyokban fizették és a ticket-elárusítók a pénztárnál mindig megmérte az aranyt és annak mennyisége szerint adta a jegyek. Mert volt páholy, ülőhely és karzat. A szindarabok közül legjobban szerette Deadwood lakossága a tündérmeséket és a bűvészek bravuros mutatványait. Ezeket még azok is megnézték néha, a kik idejüknek legnagyobb részét a játékházakban töltötték. Hanem drámát csak egyszer álltak Deadwoodon. Akkor is kivonult a színház egész közönsége. Másnap megtiltották a színházigazgatónak, hogy drámai műveket hozzon színre.

Deadwoodnak az átalakulása akkor kezdődött, midőn egy fiatal pap érkezett a városba. A fiatalember telve volt reménnyel a jövőre nézve és erély, önérzet volt benne. Midőn először a városba érkezett, többen voltak, a kik szemébe mondták, hogy jobb lesz, ha nem látatlanodik, de ő nem hallgatott rájuk. Akkor azt mondták neki, hogy meg fog halni az éheségtől, de ő erre is csak mosolygott és erős hittel jelentette ki, hogy el fog érkezni Deadwood feltámadása, még ha sok nehéz és sanyarú időt kell is átszenvednie. És valóban eljött. Egy téli délutánon egy idősebb bányász temetés alkalmával azt a kérést terjesztette elő, hogy pár szót szólhasson a holttest fölött. Megengedték neki. S midőn

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20 % árengedm. részesülnek.

Arjonyákat ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

elhangzott a tanítás s nyomában az írta, két bányász zokogva térdelt a sírhant mellett. Az első győzelmé magyolt. A közöny megtört. A fiatal pap ezután fokozatosan hódított s ma már rend és biztonság uralkodik azon a helyen, honnan az imádságot egy negyed századon át száműzték.

KÉPEINKHEZ.

A déli sark felfedezése.

A közelmult napokban Angliából, majd Norvégiából világgá hocsátott az a szenzációs hír hozta lázba a tudományos világot, hogy egyszerre két sarkutazó is felfedezte a déli sarkot. Az egyik Scott angol kapitány, a másik a norvég Roald Amundsen javára írta a felfedezés dicsőségét.

Szakasztott így történt ez 1909-ben Cook és Peary-vel, a kik meg az északi sarkot fedezték fel. Azóta azonban, bár az utóbbi két sarkutazó utelírásokat adott ki és tudományos testületek előtt felolvasásokat tartott az északsarki utról, mégis nyilvánvalóvá lett, hogy ennek a két híres embernek körülbelül annyi köze volt az északi sarkhoz, mint, tesszem fel, a Moskovita cipőgyár részvénytársaságnak, a melynek reklámtáblái tudvalóval azt mutatják, illetve arról igyekeznek meggyőzni mindazokat, a kiket illet, hogy a sarkutazók egyike már ott a sarkon visszavonhatatlanul beismerte, hogy a Moskovits-cipő még őket is megelőzte az északi sarkon.

A déli sark felfedezőivel talán nem járunk így. Mert míg amazok az északi sarkról való állítólagos visszajövetelük után, a dicsőség habérkoszorujáért versenyezve, valóánnyal tullelbehállak egymást a fantasztikusabbnál fantasztikusabb dolgok előadásával s könnyen meg nem állapítható állításuk valódnágának ilyen módon való behízonnyításával, addig a déli sark felfedezői még most szerényen hallgatnak, Scott kapitány szépen visszalép s átengedi a dicsőséget egyedül Roald Amundsennek. S ez utóbbi is csak egy, Ausztráliából küldött részletes jelentésben és a sarkvidék egyes részeiről való fényképfelvételekben szánol be kutatásának eredményéről hazájának.

Amundsen, a jelentés szerint, egy ujjonnan felfedezett s uralkodója nevéről «Hakon király földjé»-nek nevezett területtel is gazdagította Norvégia területét, a mely területet még jó néhány ezer év múlva és akkor is csak úgy vehet birtokába és gyarmatosíthat a norvég nemzet, ha ez a jó öreg föld véletlenül vagy valamely baleset következtében, a mi a közszájon forgó szállóige szerint elvégre mindnyájunkat érhet, kizökkenne a rendszer kerék-vágásból és sarkai kerülneek az egyenlítő alá. A norvég nemzet mindazonáltal el van ragadtatva Amundsen dicsőségétől, s rendkívüli fogadtatásban fogja részesíteni, állami ellátásba veszi s minden kigondolható módon és annak a nagy hírnévnek és dicsőségének minden tekintetben megfelelően igyekszik megjutalmazni ezt a bátor, vakmerő fiát azért a sok és elképzelhetetlen szenvedésért, a mit több mint egy év alatt, minden pillanatban életveszedelemben, sokszor 50—60 fok hidegben s kutyahúson és más hasonló jókon tengődve, a déli sarkon és tájékán kiállott.

Ebből az alkalomból mi is bemutatjuk a jelen számunkban a norvég nemzet hő arczképét és egyes fényképfelvételeit annak a délsarki területnek, a melyet oly sok szenvedés és hőies kitartás mellett felfedezett.

HIREK.

Adomány. A stájerlaci örs, a létesítendő csendőrségi internátus-alap javára február 11-én lánczmulatságot rendezett, mely a rendezők örömeire fényes erkölcsi siker mellett, a jótékony célra 218 korona 21 fillért eredményezett. Ezen újabb összeggel az alap vagyona 26,519 korona 28 fillérre emelkedett.

Nyugállományu csendőregyének és állami ellátásban részesülő csendőrségi özvegyek és árvák nyilvántartásának átutalása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr, a folyó évi február hó 29-én kiadott és a 8. számú Rendeleti Közlönyben (szab. rend.) megjelent, 2052/eln. számú körrendeletével, a nyugállományu m. kir. csendőrtisztek (tisztviselek) és csendőregénység, valamint az állami ellátásban részesülő csendőrtiszti (tisztviselei) és legénységi özvegyek és árvák nyilvántartását és az ezzel kapcsolatos teendőket, a m. kir. honvédelmi (honvéd tér-) illetve honvéd kiegészítő parancsnokságok ügyköréből kivonta és a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértéssel, 1912. évi márczius hó 1-ével a m. kir. pótcszárnyparancsnokságok ügykörébe utalta. A pótcszárnyparancsnokságok nyilvántartási körlete a kerületi parancsnokság működési területére terjed ki és kötelei közé tartozik az ezen területen állandóan tartózkodó, illetve letelepedett nyugdíjas csendőrtisztek (tisztviselek) állandó és időleges rokkantsági nyugdíj, kegydíj vagy sebessülési pótlój élvezetében álló csendőregénységi egyének, nyugdíj (nyugzsold) élvezetében megmaradt egykori csendőrtisztek és legénység, nyugdíj, kegydíj, nevelési, kegynevelési járulék vagy tartozási díj élvezetében álló csendőrségi özvegyek és árvák s végre a polgári alkalmazásra jogosító igazolvánnyal ellátott nyugállományu csendőregénység nyilvántartása és az ezzel kapcsolatos teendők ellátása. A pótcszárnyparancsnokságok a nyilvántartási és ezzel kapcsolatos ügyekben önálló hatáskörrel ruháztattak fel s jelentéseiket, beadványaikat, az ügymenet gyorsítása és egyszerűsítése szempontjából, a m. kir. belügyminiszter úrhoz közvetlenül terjesztik elő, honnan a nyugdíjasokra vonatkozó minden intézkedés ugyancsak közvetlenül adatik le a csendő pótcszárnyparancsnokságoknak. Várakozási illetékekkel szabadságolt tisztek (tisztviselek) és rangosztályba nem sorolt havidíjasok, valamint az időlegesen nyugdíjazott csendőregénységi egyének újbóli felülvizsgálatra állítása körüli teendők szintén a pótcszárnyparancsnokságok ügykörébe tartoznak.

Koronaértékben való számítás kötelezővé tétele.

Az egyes pénzforgalmi eszközök szaporításáról szóló 1912. évi XX. törvényezik 7. §-a szerint, a magyar szent korona országainak egész területén a kereskedők és iparosok a közönséggel szemben csak a koronaértékben való számításat használhatják. Tilos emélfogya más, mint a koronaértékben való számítás használata ajánlatokban, számlálásban, jegyzékekben, számlásokban, árjegyzékekben, hirdetésekben és a nyilvánosságnak szánt egyéb közleményekben, továbbá kirakatokban, üzletlelyiségekben, kiállításokon, vásárokon és hasonló alkalmakkor. A ki a tilalom ellen vét, kihágást követ el és az illetékes kir. járáshíroság által 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Közelem. Simka Gyula Aradmegye Halmágyosúcs községben állomásozó es. ez. őrvezető kéri Maár Dezső IV. számú csendőrkörületbeli csendőrt, hogy ezimét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerkesztői üzenetek.

Erdekes per. A párisi Moulin Rouge nevű mulatóhelyen két év előtt mint kigyószelídítő lépett föl Rethoré kisasszony, a ki egyszermind énekesnő is volt. Az egyik előadáson megtörtént, hogy a fiatal hölgyet egyike azoknak a kigyóknak, melyekkel egy antik jelenetben némajátékot játszott, a kezén megharapta. Rethoré kisasszony, a ki ennek következtében hosszabb időre munkaképtelenné vált, kártérítésre pörölte a Moulin Rouge igazgatóságát. A bíróság erre azt a feltűnést keltő határozatot hozta, hogy a kigyószelídítő és az igazgatóság közt létrejött szerződés alapján a kigyó munkaszerszámmak tekintendő és így Rethoré kisasszony esetében a munkásbaleset-biztosító törvényt kell alkalmazni. A törvényszék ennek alapján a kisasszonynak egyelőre 400 koronát ítél meg és egy orvost megbízott azzal, hogy beható vizsgálat alapján állapítsa meg, hogy milyen mérvű az a kár, a melyet a kigyómarás okozott. Ez orvosi szakvélemény alapján aztán a bíróság meg fogja állapítani, hogy milyen évjáradékot tartozik a Moulin Rouge Rethoré kisasszonynak kárpótlásképpen fizetni.

A folyóvizek hőfokáról. Újabban több megfigyelést tettek a folyóvizek hőfokáról. A gyorsan folyó vizeknél az volt a megfigyelések eredménye, hogy a víz szélén csaknem olyan hőfokú a víz, mint a közepén, különösen akkor, ha a víz medre mély és egyenletes. A lassúbb folyású vizeknél, ha a part sekélyes, már nagyobb a különbség a víz széle és közepe között, olykor néhány fok. A víz felülete napon időben mindig melegebbnek bizonyult, mint a víz alsó része. Gyorsan folyó vizeknél a forró égőv alatt, a mikor a víz színe a nap hevétől csaknem forró volt, fenekük rendszerint hűvösnek bizonyult. Nyári időben a víz legmagasabb hőfokát délután 3—4 óra tájban éri el, míg télen 2—3 óra közt. Nyáron legnagyobb a különbség ugyanazon víz hőmérséke között a nap felkelte után egy órával, a mikor a nap sugára nem éri a vizet, szintén a délutáni órákban legmagasabb a hőmérséklet. A forró égőv álló vizeinél azt észlelték, hogy a napi hőmérsékkülönbség gyakran elérte a 20 fokot.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldnek.

1912. Kérjen felvilágosítást a legközelebbi államépítészeti hivataltól; leghelyesebb személyesen tenni.

Sz. P. 1. Nem lesz beszámítva. A mint írja, a megszakítás nem az ön hibájából keletkezett, ha ez tényleg így van, ajánljuk ezt már most beigazolni, illetve kérni a beigazolás iránt az eljárást, mert különben az előző szolgálati évek odavesznek. 2. A végkielégítésről csak az egyfolytában eltöltött csendőrségi szolgálati évek számítanak. 3. A tisztogatás a használók kötelessége. Hogy kérdszhet ilyen, csak nem jön el az illemhelyet kiszöpörni és felszítani a háztörlővel.

B. A homvédségnél ily állás a tényleges állományban nincs.

D. A tandíjmentességet bizonyára azért nem kapta meg, mert a rendeletben jelzett előfeltételek, hogy a növendék szorgalma és magaviselete a szabályoknak megfelelő legyen, sáínál hiányzott; ez ellen pedig nincs más orvosság, csak a jobb tanulás.

Gyopár. Mi sem mondhatunk többet és mást, mint a levelében hivatkozott közlemény; vegye azt irányadónak.

G. J. Forduljanak döntés végett az eset részleteit ismerő szárnyparancsnokokhoz.

Órs 120. A szolgálati nyelv és vezényszó horvát.

Sz. P. Szellőztetésre.

Kiváncsi. Az esetben a közölt adatok helyesek, a szolgálati jel megilleti; legyen türelmes, meg fogja kapni.

R. P. Nézetünk szerint a kérdezett esetben a kihágásokról szóló Btk. 132. §-a volna a mérvadó.

Reménykedő. A sorsjegy, ha önnök birtokában van, feltétlenül érvényes, ez nem függ össze a bank bukásával. Sorsjegye eddig nincs kihúzva.

V. M. Őrsvezető. A "Pótlék" a befizetést nem rendeli ugyan el, de helyesen teszi, ha megteszi. Az új határozványok a befizetést már határozottan elrendelik.

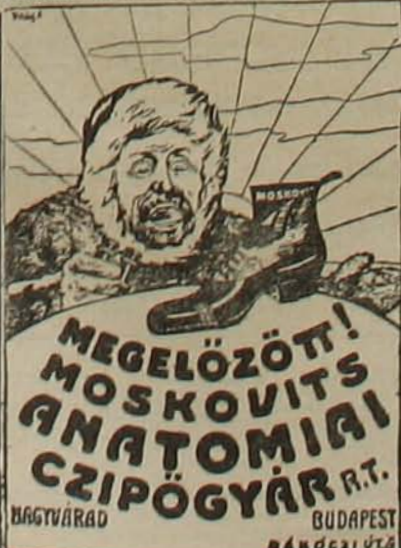
M. F. 1. Azon összeg erejéig jár, a mennyivel csendőri fizetése nagyobb volt mint a rendőrbiztosi fizetése. 2. A belügyminiszter úrhoz adjon be folyamodványt, ehhez csatoljon hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy még meg élhető, ha nő, úgy neje halogatózó nyilatkozatát is. 3. Nem; csak az esetben, ha időlegesen lett nyugdíjazva és a felülvizsgáló bizottság azt javasolja.

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomorcseppek név alatt törv. védve van, igen keresett házi- és orvosi segélyülte rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgörcsök, gyomorégés, émelygés, felfújás, szédülés, ájulás, szívdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

Egyedül kapható: NAGY BELA reményeség gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO. 6000 Árjegyzék ingyen.

CSODAKENET hatása mesés, mint a csodacseppe. Ez azonban kúszólag használandó: rheuma, köszvény, csusz, csontsérülés, derékfájás, szaggatás, nyílalás, oldalszurás. Mindig kéznél legyen fogfájásnál, egy-két csepp vattára téve szonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőr-ség felügyelője által:

Zselyonka József II. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, 12 évi csendőrségi szolgálata alatt szakaszparancsnoki, valamint oktatótisztai minőségben, a legénység nevelése, a szolgálat irányítása és a fegyelem helyes kezelése terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1912 márczius 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Turi János, Klempa József, Szabó István V., Pollák Benedek, Szentiványi János, Lázár János és Kálmán Zsigmond;

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Rozmann István és Jakab Mihály őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Kovács Péter és Palkovics György őrsvezetők, valamint Gencsi József cz. őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*;

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1912 márczius 1-ével:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Balassa Vincze, Lőrincz Sándor, Elek Károly és Boldóky Pál csendőrök;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Buteala János csendőr;

ugyanazon nappal:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Bercsenyi János, Zsigó István, Szabó János IV., Kárpáti János, Kulbert János, Császár Szilveszter, Klimek János, Polgár János, Pfundtner János, Páros Károly és Mlinka Péter csendőrök;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Lukács Imre, Kosztoláncai Imre, Fintics Sámuel, Horváth György I., Kuti János, Fodor Antal, Ódor Imre, Horváth József X., Nikolin Márk, Szétag János és Kardos Sándor csendőrök; végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Miha Miklós csendőr, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr a folyó évi 9983/16. számú rendeletével Flórián János, V. számú csendőrkerületbeli törzsőrmesternek, a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvény-pótdíjnak 1912 márczius hó 1-étől való folyósítását engedélyezte.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Boér János cz. őrsvezető, Üveges Máriaival, 1912 jan. 28-án. Aranyosgyéresen.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Atyánszky Mihály cz. őrsvezető, Rapos Rozáliával, 1912 február 18-án, Csókán.

Dobai Ferencz cz. őrsvezető, Lippai Erzsébettel, 1912 február 19-én, Szegeden.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Fitos József cz. őrsvezető, Korponai Máriaival, 1912 február 16-án, Nógrádszakálón.

Vatby József cz. őrmester, Stefkovics Jozefával, 1912 február 18-án, Ghymesen.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Fekete István II. cz. őrsvezető, Lehn Rozináival, 1912 február 17-én, Rácztöttösön.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne vegyen addig grammofont, unfont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műhangszer készítő ::
BUDAPEST, VIII/c. NEPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri, amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, unfon 35 K, hanglemezek 2-40 korona.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

::: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. :::

Honvédelmi miniszter úr Ö nagyméltósága által legujabban kiadott közgazdálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű Határozmányok czimű szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A kisteleki boszorkány.

Irta: Verbó János főhadnagy.

Midőn egypár évtizeddel ezelőtt Szegeden az utolsó magyarországi boszorkányt máglyára tették, általános volt a hiedelem, hogy ezzel lezáródtak a boszorkány-perek aktái.

Nem úgy lett!

Őt van a hirhedt Jáger Mari Hódmezővásárhelyen s itt van a nem kevésbé hirhedt Gerzsáng Mari Kisteleken. A köznép közkedvelt «Mari néni»-je Kistelek község bábaasszonya volt. Afféle tudós, javasasszony, a ki a népet testi bajaiban, csekély honoráriumokért, szívesen segítette. Ez még nem lett volna olyan nagy baj. Csak az volt a nagy hiba, hogy Gerzsáng Mari házi patikájában gyógyító ir belyett balálexirt gyártott. A ki terhére vált öreg atyjától, anyjától, nem szeretett urától meg akart végleg szabadulni, vagy a ki életbiztosítási díjra spekulált, az csak Mari nénihez fordult, a ki átadta vagy maga beadta a betegnek kijelentett egyének a csalhatatlan szert, mitől az 4—5 nap alatt minden földi szenvedéstől örökre kigyógyult. E biztos gyógyszer közönséges méregkeverők közkedvelt szere: az arzén volt. Hosszu 12 éven keresztül üzte már Gerzsáng Mari bűnös üzelmeit, míg végre a mult év nyarán a végzet őt is elérte.

Mikor Németh őrmester 1910 végével a kisteleki őr parancsnokságát átvette, első teendője volt a községben alapos helyi és személyi ismeretekre szert tenni. Szóba állt mindenkivel, kitől csak egy csendőrt érdeklő ujságot, hirt remélt hallani.

Igy szóbeszéd közben megtudta, hogy özv. Larkas Mihályné, kisteleki lakosnő főfájás, hasgörcsök s egyéb gyomorbéli bántalmak következtében 1910 tavaszán hirtelen elhalt. Ép, egészséges asszony volt, csak élete volt áldatlan, mert gyermekeivel rossz viszonyban élt. De azért gyerekei mindent megtettek megmentésére, még Gerzsáng Marit is meghívták anyjuk betegágyához.

Nemsokára az őrmester arról értesült, hogy Sirák György, 32 éves tanyai gazda, 1909. évi jan. 31-ön egy korty tejtől annyira megundorodott, hogy öt napon át folyton hányt, hasgörcsök kínozták, végre hasbártyagyulladás tünetei között meghalt.

Atya: Sirák Ferencz 1906. évi aug. 22-én szintén hason körülmények között öt nap alatt halt el. Sirák György tehát halálos nyavalyáját atyjától örökölte. Evvel a két egyforma tünetü és hirtelen haláleset Kisteleken a feledés homályába merült.

De Németh őrmester előtt mégis különösnek tűnt fel e három egyugyanazon jelenségü elhalálozás. Érdeklődve megtudta, hogy Sirák Györgyöt felesége: Dékány Erzsébet ki nem állhatta, szeretőket tartott és apósával is folyton ellenséges viszonyban volt. Azt is suttozták, hogy a fiatal özveggy, férje és apósa életében, sokszor járt Gerzsáng Marinál, de hogy miért, azt senki sem tudta.

Az őrmester azonban már sejtette. Sorra érdeklődött tehát a községben elhalt azon egyének után, kiket Gerzsáng Mari ápolt, vagy a kik azzal a legkisebb érintkezésben is voltak.

Igy megtudta, hogy 1908. évi szept. hó 13-án Lévai József öreg utkaparó — kistelkiesen utász — szintén hasbártyagyulladásban 4—5 nap alatt mult ki. Mondták, hogy az öreg rettentő kinokat szenvedett, pedig «Mari néni» többszörös allóvéssel iparkodott kinjait enyhíteni.

Öreg volt, jól járt, mondták gyermekei.

Igy szenderültek — kinzó fájdalmak után — jobb létre «Mari néni» férjei is. 1898. évi okt. 18-án Fülöp Mátyás és 1905. évi december 11-én Laczkó Ferencz.

«Mari néni» mindkét esetben gyászos özvegységét csak az élethiztosító társaság hirta némileg elviselhetővé tenni, azzal a 3—400 koronával, mely összeget férjei balála után neki kifizette.

Németh őrmester a gyors egymásutánban beállott és egyforma tünetü halálozások és azokat kísérő mellékkörülményekből már biztosra vette, hogy Gerzsáng Mari a legveszedelmesebb méregkeverők egyike.

De hát «Mari néni» tudott hallgatni és azok is, a kik a mérget kapták, a kik pedig azt bevették, azoknak meg éppen nagy okuk volt nem beszélni, így a beszerzett adat még mind kevés volt ahhoz, hogy a nagy stylusu, felette ravasz némben elku már nyíltan fel lehessen lépni.

Az őrmester ambícióját azonban mindezek nem törtek meg. Csak annál nagyobb erélyvel és buzgalommal igyekezett a titokzatos elhalálozásokra fényt deríteni.

Első magyar vill. orrő berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a ca. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeit. Harmonikák első elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltekn. Arjegyzék minden hangszerrel külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára. 6

Nemsokára aztán egy véletlen — e legnagyobb detektiv — segítette a bonyolult ügyből a kivezető fonalat megadni.

Az történt ugyanis, hogy Pálinkás Jánosné, kisteleki lakosnő, az őrmesterrel beszélgetve elpanaszolta, hogy férje üldözi, üti-veri, már többen mondták, hogy hagyja ott, különösen Gerzsáng Mari biztatta erre: «Mit kinlódol az uraddal — úgymond Mari néni — tedd elláb alól, hiszen még fiatal vagy, mással új életet kezdhetsz! Adok én neked olyan szert, mit apránként levesben beadsz az uradnak s odáig él, míg te akarod!»

Pálinkásné azonban — mint mondá — aggodalmát fejezte ki a felett, hogy urát fel is bonczolhatják s akkor bajba kerül. Gerzsáng Mari azonban erősen biztatta, hogy ne féljen: «hisz az öreg utászt is én tettem el láb alól s azt sem bonczolták fel!»

De Pálinkásné szavai szerint undorral fordult el e fertelmes ajánlattól.

Mikor az őrmester e fontos közleményt hallotta, meglegedetten konstataálta, hogy eddigi fáradozása még sem volt hiábavaló s most már bizton remélte, hogy sikerül Gerzsáng Mari nyakára rászoritani a hurkot.

De hogyan? Pálinkásné közleménye felettébb terhelő ugyan, de bizonyos, hogy a bábaasszony azt tagadja.

Itt csak ravaszság segíthet!

Cselhez folyamodott. Pálinkásné — titoktartás ígérete után — elküldte Gerzsáng Marihoz azzal, hogy most már meggondolta a dolgot és kér az ajánlott szerből.

Pálinkásné megbízatásában eljárta. Az alkut megkötötték akként, hogy 40 koronát fizet előre, 60-at az eredmény után. A szükséges 40 koronával Németh őrmester az asszonyt ellátta, de az összeget kitevő bankjegyeket titkos jegyekkel előbb megjelölte.

A bábaasszony azonban telhetetlen volt; még két libát is követelt.

Pálinkásné a libákat is elvitte, miután az őrmester azokat is megjegyezte.

Az őrmester kémje Gerzsáng Maritól egy kis üvegben megkapta a kívánt szert, mit az az őrmesternek tüstént átadott.

Németh őrmester e fontos bűnjellel sietett a kisteleki gyógyszerészhez, ki azt vegyelemezve, abban nagymennyiségű arzénmérget talált.

De még a vegyelemzés előtt újra megjelent Pálinkásné az őrmester előtt s közölte vele, hogy Gerzsáng Mari nagyon türehtetlenül várja már a hátrálékos 60 koronát, mert őt, mivel urát kapálni látta, leszidta, hogy miért nem használja már az adott szert s ha nem elég — úgymond — ad még belőle, csak siessen az elfogyasztással.

Németh őrmester e hirre Pálinkásné ismét ellátta két drb. egy forintos ezüstpénzzel — körizetüket a «Viribus unitis» szavak után egy-egy + jellel megjelölve —

azon utasítással, hogy menjen Gerzsáng Marihoz és mondja, hogy a szert férje már bevette, de nem használta, adjon még egy adagot.

Pálinkásné a két forint ellenében egy kis üvegben a szert meg is kapta, mit szintén az őrmester kezeihez juttatott.

E folyadék ugyancsak a patikushoz vándorolt, ki ekkor az őrmesterrel az előbbi üveg tartalmát közölte.

Elérkezett tehát a várva-vart pillanat, midőn már nyíltan fel lehetett lépni az annyi áhmatlan éjszakát okozó méregkeverő ellen.

Németh őrmester nem is késett egy perczet sem. Alapos házkutatást tartott a bűnös asszonynál, a kinél különböző üvegekben sok gyanus szert talált s megtalálta az általa megjelölt két drb. két forintost és a két drb. libát is.

A csapdába jutott néember konok tagadással és különféle mesékkal iparkodott szabadulni. De hát az őrmester nagyon is a nyakára találta huzni a burkot s így semmiféle kapálódzásra sem tudott szabadulni.

Gerzsáng Mari, több czinkostársával, Szegedre vizsgálati fogságba került. Erősen bizakodik, hogy a megtartandó esküdtzéki tárgyaláson tisztázhatja magát. Ez azonban aligha sikerül, mert a két üvegcsében az országos bírósági vegyész is igen sok arzént talált, aztán a megnevezett és az őrmester által az ügyészségnek sorra bejelentett egyének exhumált hullájában is, a fenti vegyész nagymennyiségű, egy ember megölésére bőségesen elegendő arzénmérget lelt. No meg a két drb. egyforintos, a két drb. liba és a gondosan összegyűjtött egyéb bizonyítékok is mind az ő fertelmes bűnössége mellett tanuskodnak.

Kistelek községátka, vészdelme bizonyára igen hosszú időre le fog tűnni az élet színpadáról.

És mindez Németh Mózes őrmester érdeme!

E derék altiszt vázolt eljárása élénken dokumentálja, hogy egy nyomozás során felbukkanó akadályok elől nem szabad mindjárt meghátrálni. Hanem addig kutatni, míg eredményre nem jutunk.

És e nyomozásból legfőbb tanulság az, hogy «többet ósszszel, mint erővel!»

Levelek egy nyári örsről.

Irja: Pajtás.

Kedves Imre barátom!

Régi vágyam teljesült. Immár egy hete vagyok az erdélyi havasok egyik nyári örsén s 2000 méter magasságból gondolok reád, míg leveletem írom. Te ott lent az Alföld homokos sík világában el sem tudod képzelni, milyen a mi életünk itt fent, közelebb a jó Istenhez, mint az emberekhez. Magigértem volt neked, hogy ha sikerülni fog egy nyárra a havasokra kerülnöm; részletesen fogok beszámolni impresszióimról, hogy legalább leírásból alkothass fogalmat magadnak a «havas» zsan-dár» életéről.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozúal ingy. postai szállítással.

A lágymányosi új dohánygyár.

Tudom, hogy szereted a természetet, mint minden vérbeli csendőr, leírom hát az utamat is, a melyen haladva ebbe a magasságba jöttem. Szép út volt.

Vonata Borgóprundig utaztam, a mely utolsó vasuti állomása a beszteerze-naszód-megyei havasi nyári örsöknek. Gyönyörű fekvésű község ez is. Körös-körül erdők koszoruzta hegyek, melyeken még a lomblevelű fa az uralkodó, de helylyel-közzel beletarkállik már a fenyőfák haragos zöldje is.

A mint a pompás műúton, a mely Bukovinába vezet, fürge hegyilovas előfogatomon közeledtem az ország határa felé; alig tudtam betelni a szebbnél-szebb természeti szépségű táj bámulásába, a mely minden útkanyarulatnál szemem elé került.

Észre sem vettem magam, már bent voltam a fenyvesek országában. Üdítő, balsamos levegő lengi körül az embert s az út mellett rohanó patakból hűvös, majdnem hideg áramlatok kapnak közre, a mint egy-egy völgykatlanba befordul a szekere.

Az út mellett elszórtan kisebb bázsoportok, egyes házak tűnedeznek elő, valamennyi fából építve, de azok is ritkábban már, a mint az utolsó kis falut elhagytuk; csak a táviró- vagy telefonvezeték oszlopai tartanak ki hűségesen mellettem, mintegy biztatva, hogy még civilizált helyen járunk, — de az is megszakadt, a mint a hatalmas Dorna-völgyi fűrésztelepre beérkeztünk. Itt már várt egy bajtársam a nyári örsről, a kinek a kalauzolása mellett most már gyalog folytattam az utamat tovább. A mi holmim volt, azt hátra hagytam, hogy másnap az élelmiszerszállítók lóháton hozzák majd fel utánam. A legszükegebb tárgyaimat járőrtáskámba téve, új bajtársammal neki vágunk az útnak. Még elindulás előtt szemembe ötlött, hogy társam mennyivel előnyösebben van ellátva a hegyi útra, mint jó magam. Szeges talpu csizmája és szeges végű turista botja volt. Tapasztaltam is előnyét azonnal, a mint a fenyves-erősetegbe bejutottunk. A nyirkos, mohos kövek között örökösen csetletem-botlottam, sima talpu csizmámban igen óvatosan lépegettem, hogy el ne bukjam, míg társam mosolyogva biztosan lépegetve koczogott mellettem.

Néhol patakot gázoltunk át jól térdig merülve a hideg kristálytisza vízbe, másutt meg sziklafal oldalán vonuló keskeny ösvényen haladtunk egymás megett olyan helyeken is, a honnan egy-egy kődarab legurulva száz és száz métert gurult, a míg az aljba leért. Bizony meghorzongott a hátam, ha arra gondoltam, hogy itt az ember megcsúszva egycsesen a másvilágra gurulhat.

Órákon át tartó hegymászás után végre egy pompás fennsíkra értünk, néma csend mindenütt, csak egy-egy fenyves-madár csapat rikkogása, vagy a búbos czingék czirregése hallik.

A hatalmas felhők lábaink alatt úsznak el s fantasztikus képeket sejtetnek, a mint gomolyogva egyik-másik hegyormot körülölelgetik.

A mint tovább haladunk, gyönyörű látvány kapja meg az ember figyelmét. Elfelejt, hogy fáradt, elfelejt, hogy szomjas vagy éhes; csak a szemeinek akar élni, hogy a szebbnél szebb képeket elméjében megrögzithesse. Barátom! ki hegyet nem láttál; el sem tudod képzelni mi az, mikor 1500 m. felüli magasságban, fenséges csendben, embereket nem látva, átölelhetsz szemeiddel óriási területeket. És micsoda területeket! Csupa hegyóriás; egyik fenyőbokrokkal tarkított füves, a másik teljesen kopár; egyik lilás, másik vörhenyes színben ékeskedik, egyik

kúp, másik félgömb alak és akadnak olyanok, melyeken a vulkanikus erők fekete bazalt falakat toltak össze-vissza és a megtévesztésig bü képét adják valami régi mesebeli vár romjainak.

És ez a sok hegyalakulat mindig más és más környezetben jelen meg szemeid előtt.

Itt természetimádó lesz minden ember.

Egy kis pihenőre leülünk valami vöröses sziklapadra s onnan nézem tovább a természet fenséges szépségét. Társam az alatt valami kis vésővel a sziklába vésegett; a mint mondja, ha erre jár, pihenő alatt mindig egy-egy betűt vés a sziklába, hogy emlékül az ő neve is itt maradjon. Akkor tekintek széjjel és ime jobbról, balról sziklapadra, magában álló nagy kötömbökre csupa csendőr név van bevéve.

Lám a természet bámulói részére vendégkönyvet is tart.

Felkerekedünk és folytatjuk az utunkat tovább. Már csak egy órai gyaloglás kell és célnál leszünk. Hatalmas sáasserű füben gázolunk, lépten-nyomon belerúgva szétszórt szikladarabokba, a melyek a nagy füben nem látszanak. Az oldalakon már legelésző birkanyájukat és marhacsordákat látunk. Egy kis fenyveserdőn haladunk keresztül, majd erdőirtás helyére érünk s közben lassan lefelé haladunk.

Egyszerre kutyaugatást hallok. Nem tudom szóval kifejezni, hogy milyen jól esett ez a kutyaugatás a fülemnek itt fent a nagy némaságban.

Előtűnik egy kis, gerendákból összerótt, durva, nagy zsindeyyel fedett házacska, apró szomorú ablakkal, a ház előtt egy legelésző tarka tehénnel, egypár baromfiával s két örvendező csaholó kutyával. Ez az örsraktanya az én új otthonom, de erről bővebben ezután fogok írni. Addig is őszinte barátsággal üdvözöl Józsi.

A varásvessző.

A forráskutató varázsvesszőről Tüköry Jenőné sokat emlegetett kísérletei során sokat irtak az ujságok. Most az «Urania» folyóiratban dr. Rell Lajos foglalkozik a dologgal nagyobb cikkben, melyből érdekesnek tartjuk olvasóinknak is bemutatni azt a részt, a melyben a varázsvessző mozgásának magyarázatát adja s azt a kérdést vizsgálja: van-e a varázsvesszőben való hitnek valami alapja? E hit, mint annyi sok más babona, voltaképpen téves észlelésen nyugszik: a vessző mozgását a benne fűtőtelezett titkos erőnek tulajdonítja, holott az ok magában a kutatóban van. Mielőtt azonban kifejtenék e kérdésben a helyes felfogást, nézzük, hogyan próbálták az idők folyamán magyarázni a varázsvessző mozgását.

BUTOR

készpánzáért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRNTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Szavarsodrás.

A lágymányosi új dohánygyárból. Pipadobány-osomagolás.

Talán felesleges is említenem, hogy a magia phantastikus épületének összeomlásával a titkos erőkben való hit is meggingott a tudós világ s a műveltebbek előtt. A nép széles rétegei azonban továbbra is hitték a titkos erőkben s e babonát eloszlatni még büszke századunknak sem sikerült. Sőt azt tapasztalhatjuk, hogy a műveltebb közönség lelkéből sem veszett ki teljesen a titkos erők babonája. Vajjon a spiritizmus elterjedése vagy a forráskutató vessző nem azt igazolja-e, hogy ama bit ma is él, olykor a természettudományilag fegyelmezett lelkekben is? Másfelől azonban már korán akadtak férfiak, a kik a varázsvessző működését koruk tudományos felfogása alapján próbálták megmagyarázni.

A XVII. századbeli Kircher Athanasius már megállapítja, hogy a vessző erejét csak az emberi kéz közvetítésével kapja s ezt az a kísérlet is igazolja, hogy szilárd tengelyre téve nem következnek be sajátságos mozgásai. Lebrun e század végén a vessző mozgását lelki okokra próbálja visszavezetni. Bléton tudós kortársa, Thouvenal, a vizerekből kiáradó villamos árammal magyarázta, Tristan pedig a Föld vonzó és taszító erejével hozta kapcsolatba a varázsvessző működését.

A múlt s a jelen században több tudós igyekezett lebántani a bűbájoságot a varázsvesszőről, sőt a francia tudományos akadémia is oly fontosnak találta e kérdést, hogy tagjaival tanulmányoztatta. A kutatások abban egyeztek meg, hogy a varázsvessző sajátságos mozgása az emberi reflex- vagy öntudatlan mozgásnak következménye. Németországban is széleskörű vitatkozás indult meg e kérdésben. Voltak a varázsvesszőnek védői, a kik magyarázatukat villamos vagy mágneses kisugárzásra, illetőleg a földalatti forrás radioaktivitására alapították. Mások azonban hevesen támadták szegény vesszőnket a tapasztalatok adataival és kísérletekkel bizonyították, hogy a varázsvesszővel kutató egyén vagy jóhiszemű ember, a ki öntudatlanul idézi elő a bűvös mozgásokat, vagy szédülő, a ki a varázsvesszőt üzletnek tekinti. Kinek van már most igaza?

A kérdés eldöntésénél mindenekelőtt azt kell vizsgálnunk, hogy a forráskutató minden esetben eredményes munkát végez-e? A kik kísérleteket tettek a forráskutatókkal, azt tapasztalták, hogy bizony ezek igen sokszor tévednek; egy német tudós megállapítása szerint 10 eset közül 9-szer. Egy másik kísérletező azt találta, midőn egy már előzetesen jól ismert helyre küldte a forráskutatókat, hogy bár 28-an voltak, csak hét adott helyre jött s e hét közül is kettő bevallotta, hogy csupán üzletből használja a vesszőt. Csakhogy s közvélemény úgy van a forráskutatókkal, mint általában a telepathikus eseményekkel, a jóslatokkal: csupán azokat tartja számon, a melyek sikerrel járnak, beteljesednek; a sikertelenségről ellenben nincs tudomása.

A varázsvesszővel való kutatásról tehát megállapíthatjuk, hogy bizony az ma is »bizonytalan mesterség«, mint Paracelsus nevezte. S mi okozza a bizonytalanságot? Az alap, a melyre a kutató támaszkodik. De hogy egészen világosan előttünk álljon a kérdés, fejtjük föl azokat az okokat, a melyek a varázsvessző jelző mozgását megindíthatják. Némelyek mágneses, villamos vagy radioaktív jelenségek alapján magyarázzák a vessző mozgását, tehát a vesszőt mozgató okot a földalatti ércztelepekben vagy forrásban keresik. Azt hisszük, fölösle-

ges itt vitatkoznunk a fölött, hogy ama tünemény visszavezethető-e az említett jelenségekre; elég annyit megállapítanunk, hogy a varázsvessző csak bizonyos egyének kezében jelzi a forrást vagy az ércztelepet. Már pedig, ha ezekben volna a vesszőt mozgató ok, akkor a varázsvessző bárkinek kezében mozogna, akkor bármelyikünk forrás- vagy ércztelepkutató lehetne. Ez a következmény azonban ellenkezik a tapasztalattal, tehát el kell vetnünk a következtetés alapjául szolgáló tételt is.

A földalatti forrásban vagy ércztelepben magában nem található meg a keresett ok. Miben van tehát? Talán a vesszőben? Napjainkban, úgy véljük, fölösleges czafolni az olyan babonát, hogy kétágú mogyoró- vagy fűzfa-vessző csodákat művelne. Legfeljebb a szigorú apák kezében varázsló eszköz ez, midőn fiaik csínjeit tapogatják. Vagy talán a Tristan balcsontjának, a Bülw-Bothkomp fémdrótjának van bűvös tulajdonsága? Lebet-e mai ismereteink mellett csak gondolni is egy levágot fagally, balcsont-pálczika vagy néhány cm. hosszú fémdrót bűvös erejére? Tudjuk, hogy »sokak rejtve vannak« még a kutató emberi szem előtt, mint azt a Röntgen- s a Becquerelugarak felfedezése is bizonyítja: a varázsvesszőben azonban efféle, ma még nem ismeretes hatásokat csak a középkor mágusa kereshetne.

Ha tehát sem a föld alatt, sem a vesszőben nincs meg a varázsvesszőt mozgató ok, nem marad más hátra, mint az, hogy a mozgást magából a kutató egyénből magyarázzuk. Itt kétféle eset lehetséges: a kutató vagy jóhiszemű ember vagy szemfényvesztő. Ha ez utóbbi eset forog fenn, akkor a varázsvessző csak bűvészpálcza a kutató kezében, a melylyel félre akarja vezetni biszékeny embertársait. Másképp kell azonban magyaráznunk a jóhiszemű kutatók működését, a kiknek megbízhatósága, mint a Tüköryné kutatásaiból láthatjuk, minden kétségen felül áll. S itt önkéntelenül a telepathiához fordul az ember magyarázatát: az ércz- vagy forráskutatás az illető egyén telepathikus, távolbaérző tulajdonságaival függ össze. Sokan hisznek a telepathiában s vannak kiváló elmék is, a melyek a telepathikus jelenségeket különös, megmagyarázhatatlan vagy eddig nem ismert lelki működéseknek tekintik. A telepathikus jelenségeknek legtöbbje azonban természetes úton könnyen megmagyarázható, csak ki kell kutatnunk azokat a körülményeket, a melyek között létrejött a telepathikus jelenség. Más szóval: a távolbaserítő ember nem kiválasztott vagy különös lelki erővel fölrüházott lény, csak olyan, mint mi; egyben azonban különbözik az átlagembertől: sokkal érzékenyebb.

Ne is menjünk tovább a telepathia fejtegetésében, mert már megtaláltuk azt az adatot, a melyre épen szükségünk van. A varázsvesszővel kutató egyén mindenekelőtt igen érzékeny. Bogdánffy Ödönnek, a »Természettudományi Közlönyben« e tárgyról közölt igen érdekes cikkében jellemző adatot találhatni e tekintetben. Az ismert geológus, dr. Heim zürichi tanárt a város tanácsa arra kérte föl, kutasson vizet a város számára. A tudós geológus tanulmányozta a kijelölt földterületet, de arra a meggyőződésre jutott, hogy ott nincsen forrás. A város tanácsa ekkor forráskutatókat hivatott, s ezek a varázsvessző segítségével találtak is vizet. Azonban korai volt az öröm, mert a víz egy hét múlva elapadt. A forrás tehát nem igazi forrás volt, hanem

FIGYELMEZTETÉS!

Ne legyen eddig grammofont, eufont, hanglemezt vagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR m. hangszert
készítő
BUDAPEST, VIII/c. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri,
amely ingyen lesz küldve. ::

**Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.**

A lágymányosi új dohánygyárból. A szivar válogatása és czimkézése.

az ú. n. vizzsák, a melyet a geologus föl nem kutathat, de az őrzékeny forráskutató észrevesz.

Az érzékenység nemcsak az állatvilágban gyakori, megvan az embereknél is, kivált a primitív népeknél. A néger pl. napok mulva is megmondja, hogy valamely helyen fehér ember tartózkodott. A Budapesti Vakok Intézetében két vak fiúnak oly erős volt a szagló érzéke, hogy ismerőseiket a szagukról rögtön fölismerték s ha társaik sipkáit adták kezükbe, habozás nélkül megmondották, ki az odanyújtott sipka tulajdonosa. A varázsvesszővel való kutatásnál természetesen a szaglásbeli érzékenység nem játszik szerepet; itt a hallási érzékenység a fontos, a melyre szintén sok példát találhatunk a primitív vagy a természet ölen sokat élő emberek között. G. F. Scott, Elliot beszéli, hogy az Andaman-sziget lakói sötét éjszaka járnak teknősbékavadászatra. Az élesfülű vadász szigonyával a csónak elején áll s figyelni azt az alig hallható hangot, a melyet a teknősbéka ad, mikor lélegzeni jön föl a mélyből. A vadász abban a pillanatban belédöfi szigonyát a teknősbéka, mikor azt a gyöngye hangját hallatja s bár csupán fülére van utalva, szinte mindig biztosan eltalálja zsákmányát. Pásztorainknak a pusztán szintén nagyon éles fülük van. Tapasztalt vadászaink is gyakran jó hasznát veszik fülüknek. Nem réghiben hallottam, hogy míg a gyakorlatlanok egy fészadvadászat alkalmával csak ide-oda forgolódtak s löni sem mertek, hogy esetleg fészadvadászt ne találjanak, a régi vadászok repülése hangjáról megismerték s vigan szedgették le a magasból a széptollú fészadvadászt.

Fentebbi állításunkat egyóbként igazolja az is, hogy egy német tudós, R. Koch, a Bianchi-féle phonendoskopt, ezt az emberi szívhangok vizsgálatára alkalmas; ké-

szüléket, a források föl kutatására próbálja használni. A phonendoskop kis doboz, alján lemez van, a melyet rúgó feszít meg; fedeléből két gumicsőben folytatódó hallócső nyúlik ki. Ha már most a készüléket a földre helyezzük s a hallócsőveket a fülünkbe dugjuk, meghallhatjuk a földalatti vizerek csörgedezését. A forráskutató érzékeny füle tehát mintegy természetes phonendoskopként szerepel s hogy ez így van, a Tüköryné példája igazolja, a ki nem bír olyan szobában megmaradni, a mely alatt forrás van, mert hallja a forrás csobogását.

Azonban a látásbeli érzékenység még fontosabb a forráskutatásnál. A ki olvasta Herman Ottónak a pákásról szóló gyönyörű tanulmányát, azonnal kellően értékelni állításunkat. „Nappal ezer jel szerint igazodott el a pákász”, mondja Herman Ottó; „főképpen a növények és nyílt vizek után. Jól tudta, hogy a nád, a sás, a gyékény, a páfrány milyen terem; ismerte a nád-üstököt, a cseretet, a rónavizet; óles szeme nioglatta a sűrű növényzet alján serkedező vizen a vizilencset, mely lápkútnak, mélységnek, a takarónövényzet csalékony voltának a jele. A skótországi halászok éjjel fáklyafény-nél is szokták fogni a lazacot s ilyenkor az ügyes halász a legcsekélyebb jelről is fölfedezi: „egy uszony csillogása, egy buborék elég arra”, hogy a halász tudja, hová kell dobni szigonyát. Vadászat alkalmával is sokszor bámulhatjuk az éles szem biztosságát; mi még semmit sem látunk, mikor a gyakorlott vadász czélba vette vagy le is lőtte az ugaron futó nyulat.

Az érzékszervek érzékenységét az ember átöröklés, atavizmus útján kapja, de gyakorlással fokozhatja is.

A jó fül és szem azonban nem elég a varázsvesszővel való kutatáshoz, az illető kutatóban akár öntudatosan,

akár öntudatlanul bizonyos talajbeli ismereteknek is meg kell lenniök; ezeket használja föl voltaképpen éles szeme, midőn földadatához fog. A mikép a Herman Ottó pákása jól ismerte a maga rétségének minden kis zugát, azonképen a forráskutatóknak is ismerniök kell azt, hol, milyen talajbeli viszonyok közt várható a forrás. Helyesen mondja Bogdánffy említett tanulmányában: «A forráskutatók egy része nagyon is kiváló gyakorlati geologus, a ki jól tudja, hol keresse a forrásokat». Hogy ez mily igaz, bizonyítja az a tapasztalat, hogy a forráskutatók között sok a régi kútúró, valamint az a kísérlet, hogy a forráskutató munkája ritkán üt ki jól, ha bekötik a szemét.

Fejtegetéseinkben odáig jutottunk, hogy a forráskutató érzékszerveinek (fülének s főként szemének) működése következtében s talajbeli ismereteinek alapján ösztönszerűleg megsejti, hogy valamely helyen víznek kell lennie. De hogyan következik be most már a vessző mozgása?

A vessző mozgását lelki okokra kell visszavezetnünk. A forrás- vagy ércztelep kutató, a mint láttuk, erősen figyel s midőn érzékszervei talajbeli ismeretei alapján ösztönszerűleg jelzik, hogy a keresett hely megvan, várja a vessző mozgását. E várás elengedhetetlen mozzanata a bekövetkező jelenségnek. A feszült figyelem mindig erősen kifárasztja az ember idegzetét s ezt még tetézi azon körülmény is, hogy ilyenkor visszafojtjuk lélekzetünket. A vesszőt tartó karok tehát egyre fáradtabbá lesznek. Valamely testrész reszketése pedig annál élénkebbé lesz, minél fáradtabbak az izmok és az idegek. A kar reszketése természetesen közlődik a kézben tartott vesszővel, mely erre mozgásnak indul.

A vessző mozgásában más lelki jelenségeknek is van részük, a melyek részben fokozzák, részben irányítják a vessző mozgását. Ilyen mindenekelőtt a kutató lelki állapota. Tapasztalati tény, hogy az erős lelki izgalom átterjed a testre is s reszketést kelt pl. kezünkben vagy fokozza reszkető mozgásait. Ilyen lelki izgalom a kutatónak attól való félelme, hogy felsül, szegyenben marad s így vége lesz birnévének vagy elmarad remélt jutalma. De az öntudatlan mozgást előidézhetik vagy erősíthetik lelkünk tartalmának azon képzetei is, a melyek valamely mozgással — itt a vessző mozgásával — vannak kapcsolatban. Lélektani tény, hogy ha pl. erősen gondolok valamire, azt önkéntelenül le is rajzolom. E megállapítást mi is alkalmazhatjuk. A forrás-kutató erősen gondol a vessző mozgására, midőn oly helyre ér, mely hite szerint forrást rejt magában s így a mozgás bekövetkezik. Véleményünk szerint ez alapon magyarázható az a különös jelenség, hogy a német kutatók varázsvesszeje általában lefelé, a francziáké pedig fölfelé irányul, midőn forrást jelez. Végül lehetetlen számba nem vennünk itt azon lelki jelenséget, a melyet szuggeszciónak nevezünk. Maga a kézben tartott vessző, az erejébe vetett évszázados hit sugallólag hatnak a kutatónak amúgy is izgatott lelki állapotára s megindítják vagy erősítik a kéznek s vele kapcsolatban a vesszőnek mozgását.

A varázsvessző mozgását tehát lelki okokra sikerült visszavezetnünk. Ne tulajdonítsunk bűvös erőt a varázsvesszőnek, ne magyarázgassuk mágneses, villamos vagy radioaktiv jelenségekkel mozgását, ne keressünk valami ismeretlen, távolba sejtő lelki erőt a kutatóban: az a

bűvösnek látszó jelenség kezünknek a vesszővel közö t s az imént vázolt körülmények között támadó öntudatlan mozgása. Álláspontunk tehát e kérdésben csak az lehet, hogy a varázsvessző senkit sem tehet képessé forrás- vagy érczkutatásra; a ki pedig érzékenysége, talajbeli ismeretei alapján eredményes munkát végez vele, ugyanazt nélküle is elvégezhetné. Jelentősége legfeljebb annyi, hogy a bűvös erejébe vetett hit sugallólag hat a kutatóra s épen ezért munkájában támogathatja. Olyan tehát a szerepe, mint annak a vékony kötélnének, melylyel egymást összekötik a magas hegyeken járó turisták: nem védi meg őket a lezuhanástól, de rendkívül emeli bennük a biztonság érzetét.

KÉPEINKHEZ.

A lágymányosi új dohánygyárból.

Most, hogy a dohány és szivar drágulása folytán felszínre vetődött a dohányzás megszokottsága és nélkülözhetetlensége, talán nem lesz érdektelen a dohány eredetéről és elterjedéséről néhány szóban megemlékezni.

A dohányt a XVI. században, ép úgy, mint a kumplit, Délamerikából, illetőleg annak San-Domingó nevű szigetéről hozták be Európába a spanyolok. Amerikában még akkor vadon tenyészett, de a bennszülöttek már felismerték bódító hatását és úgy pipában, mint szivar alakjában használták. Természetesen nem olyan finoman készült szivarok voltak azok, mint a mostaniak, hanem egyszerűen összesodort dohánylevelek. Ellenben a pipa már ismeretesebb volt akkor is. Ki ne hallott volna az indián törzsfőnökök békepípjáról? Hazánkban is először a dohányzás, még pedig a pipából való dohányzás terjedt el s csak azután a dohánytermelés. Eleinte külföldi cikik voltak a dohány s a törökök hozták magukkal s ugyanők kezdték meg a termelését és honosították meg nálunk a dohányzást is. Természetesen, mint pogány szokást, eleinte tiltották mindenfelé. Tiltotta egyházi és világi törvény. Különféle büntetések szabtak a dohányzáson ért egyénekre. S mégis, mint minden tiltott dolog, a dohányzás is elterjedt. Különösen mikor már hazánkban is természetették és szabad kereskedelem tárgya volt, terjedt el általánosan a dohányzás, illetőleg a pipázás. Mert akkor még csak pipáztak. Egyeseknek mesés értékű pipa-gyűjteményük volt, melynek egyik nélkülözhetetlen tartozékát képezte a cifrábbnál-cifrább kostökcacsó.

A múlt század ötvenes éveiben azonban állami egyed-árusági cikik lett a dohány s ez mindjárt drágává tette a pipázást. Az összes dohánytermelés gyárakba került s így vége lett a válogatott szűz magyar dohány élvezetének s lassanként a pipa is háttérbe szorult, helyét adva a különféle szivarok és szivarkák terjedésének, úgy hogy ha így haladunk, a pipa maholnap a múlté lesz.

A gyárakban ugyanis a beváltott dohány legnagyobb részéből szivart készítenek s csak a hulladék és a roszszul preparálódott dohány kerül a pipadohány közé. No meg a pénzesebb pipázók részére egy kevés verpéleti és szentandrásai különlegesség is.

A jelen számunkban bemutatott képek nagyobb része is a szivar készítmény módját ismerteti s egyidejűleg a lágymányosi új dohánygyárat is bemutatjuk.

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó órák teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% áringedm. részesülnek.

Arjegyzéket ingyen és bérmentés küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

HIREK.

Adomány. A kassai helyőrség altisztikara, február 18-án fényesen sikerült jótékony célra bált rendezett, melynek tiszta jövedelméből, a részesedés arányában a csendőr altisztikarnak 133 korona 28 fillér jutott. Az altisztikar egyhangú határozat alapján ezen összeget a létesítendő csendőrségi internátus alap javára adományozta, s azt az alap vagyonát kezelő III. számú csendőrkerületi parancsnokságnak, saját kerületi parancsnoksága útján megküldte. Az alap vagyona, ezen újabb adománnyal 26.652 korona 56 fillérre emelkedett.

Halálos végű ellenszegülés. Kocsán Gergely gyöngyösi őrsbeli csendőr ez. őrsvezető, márczius 24-én délután félhat órakor Gyöngyösön szolgálatteljesítés közben a neki ellenszegülő Gáspár István, gyöngyösi lakos boltiszolga ellen, annak rögtöni halálával végződő kardfejevert használt.

Kérelmek. A félixfürdői őrsparancsnokság kéri azon őrsparancsnokságot a melynél a legutóbb Félixfürdőn szolgált Károlyi György csendőr szolgál, hogy annak jelenlegi őrsilletékességét vele közölni sziveskedjen. — Kocsis József csendőr, ki Németboly községben állomásozik, kéri Henger István ez. őrsvezetőt, hogy címét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állatok életkora. Az állattani társaságban egy természettudós érdekes megfigyeléseket és tanulmányokat adott elő az állatkertben fogva tartott állatok élettartamáról; arra az eredményre jutott, hogy a fogság, a gondos ápolás és természetes ellenségektől való tökéletes oltalom dacára is rendkívül csökkenti az állatok életkorát. Általánosságban megállapítható, hogy ez a csökkenés nemcsak az emlősállatoknál, de a madaraknál is jelentkezik. A fogságban levő emlősállatok közül, a nagyobb ragadozó állatok a legzivósbab természettel bírnak. Az oroszlánok átlagos kora az állatkertekben 30 és 40 év közt váltakozik. Londonban egy jegesmedve

33 évig élt, az egypataás állatok 50 évig is élnek. A néphit szerint az elefántok és a czethalak érik el a legmagasabb kort. A czethalakról — természetesen — az állatkertek nem adhatnak kellő tájékozást, de az elefántokról tett megfigyelések azt bizonyítják, hogy a vastagbőrűek szívóosságát rendesen túlbecsülik. Kivételes esetekben megtörténhetik, hogy az elefánt a fogságban eléri a századik évét, de az átlagos életkora csak 20—30 évre terjed. Néhány madárfaj azonban már tovább él. Az előadó megemlékezik egy varjuról, melyik 69 éves, egy sasról, mely 68 évet ért meg és egy papagájról, mely még a 100-ik évét is ütlélte. Ezekkel szemben a struczmadarak messze hátra maradnak és a legjobb esetben is csak 35 évig élnek. A legnehezebben életben tartható emlősállat a denevér, mely a fogságban átlag csak 11 hónapig él. Rendkívül érdekes az a megállapítás is, hogy a hazai klíma hiánya, a fogságban élő állatokra, csak nagyon csekély befolyással van. Így például Londonban a forróóvi országokból szállított állatok sokkal kevesebbet szenvednek, mint a sarki vidékekről származók. Még feltűnőbb azonban az, hogy a mérsékelt égöv alól származott állatok halandósága rendkívül nagy. Bebizonyosodott az is, hogy a lakott vidékekről származó állatok az állatkertekben nehezebben tenyésznek, mint az aránylag lakatlanabb vidékekről származók. Különösen áll ez a madarakra nézve; a londoni állatkertben tenyésztett angol madarak halandósága például összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a tropikus vidékekről eredő madaraké, a melyek a fogságot könnyebben elviselik.

Az első levélszekrények. Az első nagyon kezdetleges levélszekrényeket ezelőtt háromszáz esztendővel vették használatba. Egy ntazó felemlíti, hogy a Joremény fokán és Helena-szigetén az elküldendő leveleket a kikötőben, meghatározott helyen egy köre tették, a honnan azokat a hajók alkalmilag magukkal vitték. 1653-ban, a mikor Párisban a városi postát behozták, már rendes levélszekrényeket alkalmaztak. Berlinben pedig, mint 1698-ból fenmaradt rajzok bizonyítják, ebben az esztendőben már az egész városban mindenütt voltak levélszekrények,

Csodacseppek és Csodakenet ismertetése:

Berkoma gyomor-cseppek név alatt törv. védve van, igen keresett háziszor. orvosilag ajánlja rossz emésztés, elrontott gyomor, étvágyhiány és gyomorgöresöknél, gyomorégés, émelygés, felfűlés, szédülés, ajulás, szívdobogás, hideglelés és köhögésnél kiváló sikerrel. Kis üveg ára 40 f., nagy üveg 80 f.

Egyedül kapható: NAGY BELA reménység gyógyszerháza, HAJDUSZOBOSZLO. Árjegysék ingyen.

CSODAKENET hatása mesés, mint a csodacseppé. Ez azonban külsőleg használandó: rheuma, kűszvény, csusz, csontthasogatás, derekfájás, szaggatás, nyíllalás, oldalszurás. Mindig kéznél legyen fogfájásnál, egy két csepp váltára táva azonnal megszünteti a fájdalmat. Kis üveg 40 fill., nagy üveg 80 fill.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és osizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. kűzshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

A távirda, távbeszélő és egyéb villamos berendezésekről szóló 1888. évi XXXI. t.-cz. 12. §-a szerint csak olyan távirdaberendezések állanak közbiztonság szempontjából a büntető törvény hatálya alatt, melyek a közönség, vagy az állam használatára, szóval közcélokra szolgálnak. A magáncélokra szolgáló távbeszélő berendezés, mely a Duna fenekére volt leeresztve és tilalomjelzővel is el volt látva, ha valamely hajóvontással a tilalmi táblák figyelmen kívül hagyásával megrongáltatott, csak vizrendőri kihágást képez s elbirálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(A m. kir. hatásköri bíróság 1910. évi 69. sz. határozata.)

A ki a ragadós száj- és körömfájás betegsége miatt elkülönítés és istálló-zár alá helyezett sertéseit az udvarban szabadon bocsátja, az 1888: VII. t.-cz. 153. §. c) pontja alapján büntetendő.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 7284. sz. határozata.)

Kantinkok az ipartörvény hatálya alá esnek.

(A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1910. évi 6128. sz. határozata.)

Az államvasuti alkalmazottakat a vámmontesség megilleti.

(Közigazgatási bíróság 1911. jul. 5. 558/1911. K. sz. a.)

I. Törvényhatósági szolgálatból államiba átlépett alkalmazott nyugdíjazásánál a törvényhatóságnál 1867. évi július 1-je óta eltöltött különben beszámítható szolgálati idő akkor is teljes mértékben beszámítandó, ha az illető törvényhatóság szabályrendelete akként rendelkezik is, hogy a szolgálati idő csak a jelzett időponton innen eső valamely évtől kezdve számítható be. — II. A milenárius év többszörös beszámításának ily átlépett alkalmazott nyugdíjazásánál nincs helye.

(Közigazgatási bíróság 1911. jun. 20. 4777/1911. K. sz.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

1912 márczius 1-ével:

záslósokká:

Reschner Győző, VII., Gross Rezső, II., verbói Szluha Dénes, V. és faji Fáy Gyula, IV., számu csendőrkertiletheli hadapródok.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldnek.

Kassahámoz. Irja alá a nevét, akkor majd felelünk.

27. Az ügy oly bonyodalmas, hogy leghelyesebb, ha tanácsért ügyvédhez fordul. Mi mesét sejtünk az egészben, de ha úgy van, mint írja, alig hiszszük, hogy okmányok nélkül az illető férjhez mehetne. A küldött bélyeget lapunk javára bevételtek.

Tiszamenti 539. Nem.

T. Gy. 165. Nézetünk szerint nem.

Bárdos András. A befizetésre nézve a „Pótlék” XIV. fejezet 5. pont, 5. bekezdése világosan intézkedik; hasonlóan a kiadás alatt levő Határozványok is.

Dombovári. Igen.

Krózus. Igen, ha átveszik.

Tiszamenti csendőr. 1. „Féldisz” nem létezik. 2. Olvassa el az általános szolgálati határozványok XVIII. fejezet 2. pontját.

1111. Szolgálat mentes időben csak a kimenetelt kell jelenteni, ha csak esetleg különleges intézkedések nincsenek érvényben.

912. gy. Őrs. 1. Jelentkezik. 2. Tisztelgésről szó sem lehet legfeljebb a szokásos módon való üdvözlésről.

Bodrog. 1. Mi sem tudjuk az okát, legyen türelemmel értesítést biztosan kap. 2. Egy újabb kérvényben jelentse be, hogy nem óhajtja az állást elnyerni, ennek egyedül csak ez a módja.

Imre Ferencz. 1. 600 koronán felül. 2. A könyvet nem ismerjük, így nem is mondhatunk véleményt, forduljon felvilágosításért a legközelebbi polgári iskolai igazgatósághoz.

P. S. kíváncsi. 1. Azon esetekben, mikor a tartalékos tisztek. 2. Tisztjelöltek csoportjába. 3. Nagyon is köteles, különben kérdőre vonhatja. 4. Honvédigazolvány vagy katonai könyvvel.

Tudni vágyó. Ha külön intézkedés nincs, április 1-től szeptember végéig.

1877. IV. 6. Nem közölhető.

L. P. Zenta. Fizet.

1862. Forduljon ügyvédhez tanácsért.

303. 1. Az esetben, ha oly állásra akar pályázni, mely igazolvánnyal ellátott altiszteknek van fenntartva, nem, ellenkező esetben igen, okmányok hivatalból csatoltnak. 2. Szolgálati kötelezettségének lejártá előtt nem lesz elbocsátva.

K. J. A folyamodvány, az illetőségi bizonyítvány, valamint minden egyes keresztlevél, illetőleg születési anyakönyvi kivonat bélyegköteles.

Tudnivaló. Szabálytalan eljárás, mit az illető a főszolgabírónál megfellebbezhet.

Sorsjegyei nem nyertek: Csiki. — 100. — Érdeklődő. — Dénes járásörmester és Tóth őrm.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 59.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Daróczy Endre, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, egy rablógyilkossági eset kiderítése alkalomával tanusított kiválóan buzgó és igen eredményes szolgálatáért.

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Riesz József és Tóth Antal, II. számú csendőrkerületbeli törzsörmesterek, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt, úgy a közbiztonsági, mint az irodai szolgálatban ernyedetlen szorgalommal kifejtett tevékenységük és példás magatartásukért.

Bene Lajos, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, Pétervári István örmester és Kustos Imre cz. örmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységük, örseiknek rendbentartása és példás magatartásukért.

Scherer Ede, II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, Szabó János I. és Márk János cz. örmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységük, örseiknek kifogástalan rendbentartása és példás magatartásukért.

Szakács Károly, II. számú csendőrkerületbeli cz. örmester, az 1911. évi október hó 20-án virradóra Obábarutnik község kárára elkövetett 6402 K kárértékű betöréses lopás tetteseinek kiderítése és elfogása körül, a nyomozást vezető járásparanosnok hathatós támogatása által, 10 napon át kifejtett eredményes tevékenységeért.

Hökkön József, II. számú csendőrkerületbeli törzsörmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt főként a számviteli teendők pontos és lelkiismeretes ellátása körül kifejtett buzgó tevékenységeért.

Kupás Márton, III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén, mindenkor lankadatlan szorgalommal teljesített eredményes tevékenysége, alárendeltjeinek helyes vezetése és példás magatartásáért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Szalai István örmesternek majdnem 18 évi; Lónyai István cz. örmester közel 11 évi; Földvári Hirotus cz. örmester 10 éven felüli és Mátyus Lajos cz. örsvezető II-od altiszt 10 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt tanusított előnyös magatartásuk, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Kellemen Sámuel, Opra Imre, Kádár Ferencz cz. örmesterek és Boér János cz. örsvezető II-od altiszt, sok évi csendőrségi szolgálati idejük alatt minden tekintetben tanusított előnyös magatartásuk, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén, különösen az utóbbi időben

kifejtett buzgó és számos büntetendő cselekmények kiderítését eredményező tevékenységükért.

Bagyó Antal cz. örmester 11 évi; Mircse Lázár cz. örmester 10 évi; Sütő János cz. örmester 13 évi; Vinter György cz. örmester 14 évi és Pál István cz. örmester 10 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy általánosságban, mint minden irányban tanusított előnyös magatartásuk, jól használhatóságuk, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Bardócz Mózes cz. örmester 15 évi csendőrségi szolgálata alatt általánosságban, de különösen a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes működéséért.

Bocskor József cz. örmester 12 éven felüli és Rákosi Gyorkó Zsigmond cz. örmester 9 éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított jó magaviselete, példás magatartása és pontos köteleességteljesítéseért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes működéséért.

Dobos József cz. örmester 10 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt, főleg örsparanosnoki minőségben tanusított dicséretes működéséért, valamint a közbiztonság javára kifejtett eredményes fáradozásaiért.

Fábián József csendőr cz. örsvezetőnek kilencz éven felüli csendőrségi szolgálata alatt tanusított előnyös magatartásáért, valamint eredményes működéséért.

Csiszér Menyhért cz. örmester 13 éven felüli; Kiss János cz. örmester 12 éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt kötelmeinek mindenkor lelkiismeretes teljesítéseért, valamint a közbiztonság javára kifejtett eredményes működéséért.

Jurás József csendőr, a balázsfalvi «Patria» takarékpénztárban mult évi december hó 17-én éjjel 600,000 koroná értékű papír és 41,632 korona készpénznek a pénzszekrény leszerelése után való ellopása mellett elkövetett betöréses lopás teljes véghezvitelének megállításában és a megszökött tettések elfogásában kifejtett igen buzgó és erélyes működéséért.

Gáspár Pál csendőr cz. örsvezető, a balázsfalvi «Patria» takarékpénztárban mult év december hó 17-én éjjel 600,000 korona értékű papír és 41,632 korona készpénznek a pénzszekrény leszerelése után való ellopása mellett elkövetett betöréses lopás tetteseinek nyomozása és elfogása körül tanusított buzgó és erélyes eljárásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Péter József, Donáth Mihály, Réti Károly, Opris József és Ungvári Ferencz csendőr cz. örsvezetők többi évi csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat érdekében kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért.

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és készletgyárosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 150.

legújtanosabban beszerelték összes betegápolási tárgyak, készletek, foglalkozók, m. kir. szab. Polgár-féle sörrelkötők, gumiharisnyák st. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak megadandó, mely tárgy mekkora méretű.

Ezen hirdetés
lekioldása esetén
10% Ardeven-
mény a Csendőrség
Lapolóinak.

Bálint Mátyás, Orbán Dénes, Henter Lajos, Márton Pál cz. őrsvezető II-od altisztek és Nagy Albert csendőr cz. őrsvezető, több évi csendőrségi szolgálatuk alatt minden tekintetben tanusított kifogástalan magatartásuk és a közbiztonság terén kifejtett buzgó és eredményes működésükért.

Ferenczi Árpád őrmester, 10 évi csendőrségi szolgálata alatt általánosságban, de főképp szárnyirodai segédmunkási minőségben évek óta tanusított szorgalmas, pontos és megbízható működéséért.

Szöke Ferencz csendőr cz. őrsvezető, hat évi csendőrségi szolgálata alatt minden irányban tanusított dicséretes magatartásáért.

Samu Mihály és Tasnádi János cz. őrmesterek, 10 éven felüli csendőrségi szolgálatuk alatt mindenkor tanusított dicséretes működésükért és magatartásukért.

Horváth József járásőrmester, Siklódi András cz. őrsvezető II-od altiszt, Nagy Albert csendőr cz. őrsvezető és Balog László csendőr, a balázsfalvi «Pátria» takarékpénztárban 1911. évi december hó 17-én megkísérelt és félig végrehajtott nagyszabású betöréses lopás tetteiseinek nyomozása körül tanusított buzgó működésükért.

Nyugállományba helyezettek:

1912 márczius 1-ével:

Miklós András, m. kir. III. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Tiszafüred.

1912 április 1-ével:

Paukovicz János, m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Nemessur (Pozsony m.).

Bodor István, m. kir. VIII. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Ozsdola.

Előléptettek:

1912 márczius 1-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Rosonczy Mihály őrsvezető, *őrsvezető cz. őrmesterré*; a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Homoki József cz. őrsvezető, *csendőr cz. őrmesterré*; az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1912 márczius 16-ával:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Csökli Gábor csendőr és a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában: Szabó Sándor és Mihály Ignác csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában: Fejes Gábor, Pallaga János, Balog János I. és Balogh József csendőrök.

Névváltoztatás:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: Krányecz Jeremiás próbacsendőr a m. kir. belügyminiszter urnak 1912. évi 30,809/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Tolnai»-ra változtatta.

Jelvény pót díj.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr, Hollósi Ignác, IV. számú csendőrkerületbeli járásőrmesternek, az 1912. évi 6781/16. számú rendeletével, a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvénypótdíjnak, 1912 márczius 1-től való folyósítását engedélyezte.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Boér János cz. őrsvezető, Kracsik Jozefával, 1912 február 17-én, Stájerlakaninán. Ádám Ferencz csendőr cz. őrsvezető, Agócs Mária Juliannával, 1912 február 19-én, Jánoshalmán.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

::: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. :::

Honvédelmi miniszter úr Ö nagyméltósága által legujabban kiadott közgazdálkodásra vonatkozó Cs 20 jelzésű «Határozmányok» című szolgálati könyvben előirt minták szerinti nyomtatványok és könyvek nemkülönben leltárak raktárunkon már készen kaphatók.